NAMASZTÉ INDIA!

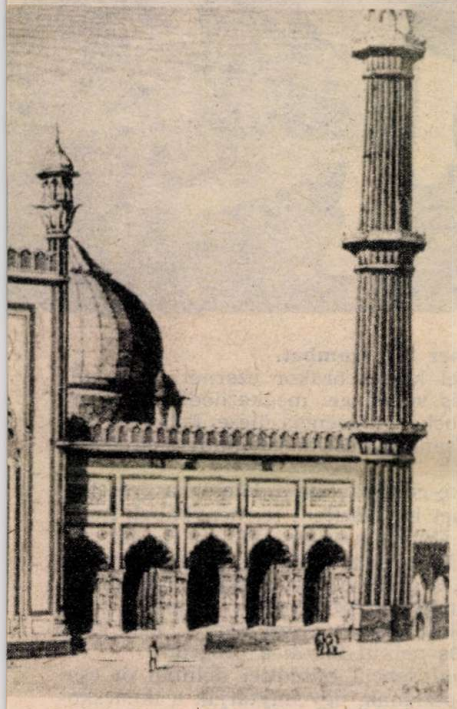

A Nagymecset Delhiben

— Számított a sikerre?

— Amikor a budapesti döntő után megnéztem a tizenkét legjobb csapat teljesítményét, láttam, hogy a másodikra tíz pontot rávertünk. A gyerekeknek azt mondtam, mi maradtunk le tíz ponttal...

— Nehéz volt?

— Szerintem nagyon.

— És a visszhang?

— Volt, aki örült, volt aki irigyelte. Ilyen komoly, jól szervezett verseny ritkán adódik az általános iskolásoknak. Még nem is volt eddig ehhez hasonló. Az iskolában most már mindenki kapisgálja: ki volt Kőrösi Csoma Sándor. Akkor is, ha addig nem is tudta, hogy élt egy magyar ezzel a névvel a világon.

— Dezső azt mondja, hogy te vagy a legokosabb a csapatban.

— Kedves tőle.

Török Enikő, szép fekete kislány. Négy éve költözött Marosvásárhelyről Budapestre, mosolyogva nyugtázza a bókot. Az útról kérdezem.

MEGISMERNI AZ EMBEREKET

— Azért is vállalkoztam erre a versenyre, mert vonzott az utazás lehetősége. Szívesen maradtam volna még, hogy jobban megismerjem az embereket.

— Mi tetszett a legjobban?

— Maga az utazás. De, talán, Darjeeling. Kőrösi sírja.

— Miért?

— Különleges ember volt. Hacsak hallom a nevét, érzem a tiszteletet iránta. Nem tudom jól kifejezni magam... Úgy mondanám, felnézek rá. És ott lenni a sírjánál... Olyan érzés volt, amit még soha nem éreztem. Végig nem hittem el, hogy eljuthatott ide.

Hamar Magdi vékony lány, szeret divatosan öltözködni, csinosan járni.

— Mikor Sanyi bácsi elmondta a dolgot — meséli —, rám szólt, hogy üljek le, mert ha meghallom, mi az első díj, úgyis leülök. Tényleg jó, hogy ültem! Akkor elhatároztuk, hogy megnyerjük. És nagyon tetszett az egész már az elején is. Azért kellett hozzá egy kis tanulás...

— Megérte?

— Meg, minden nagyon csodálatos volt! A legszebb a halott város: Fatehpur Szikri. Megdöbbentő, hogy ilyen is létezik. Fantasztikus dolgokat láttunk. Mindehhez persze nagyon sok idő kellett. Lemondani dolgokról. Én például hónapokig nem jártam edzésre, pedig imádom a lövészetet. Nem találkoztam a barátaimmal, nem vettem a kezembe más könyvet, csak, ami kapcsolódott a témához. Nagy dicsőség, hogy elmehettünk abba az országba, ahol Csoma élt és dolgozott. Az is érzi,

Buharai mecset belseje. Kőrösi Csoma is járt itt

hogy kimagasló ember volt, aki nem tudott róla sokat. Hát még mi, akik mindent összeszedtünk, együtt utaztunk vele, együtt kutattunk és mindent láttunk most a saját szemünkkel, éppúgy, mint ő...

MENJ BÉKÉVEL

Hamarosan landolunk. A mindig mosolygó, tarka szériba öltözött stewardessek (ejtsd: sztyuádeszek) elköszönnek tőlünk. Ismerjük már a búcsú és az üdvözlés mozdulatát: lágyan összetett kezüket homlokuk elé emelik, mint az imádkozó angyalkák. Namaszté... Isten veled, gondolj rám szeretettel, menj békével. Remélem, viszontlátlak...

Namaszté India!

Kép és szöveg:
Buza Péter

Fiatalok tízezrei vonultak fáklyákkal az Országház elé, a Kossuth térre

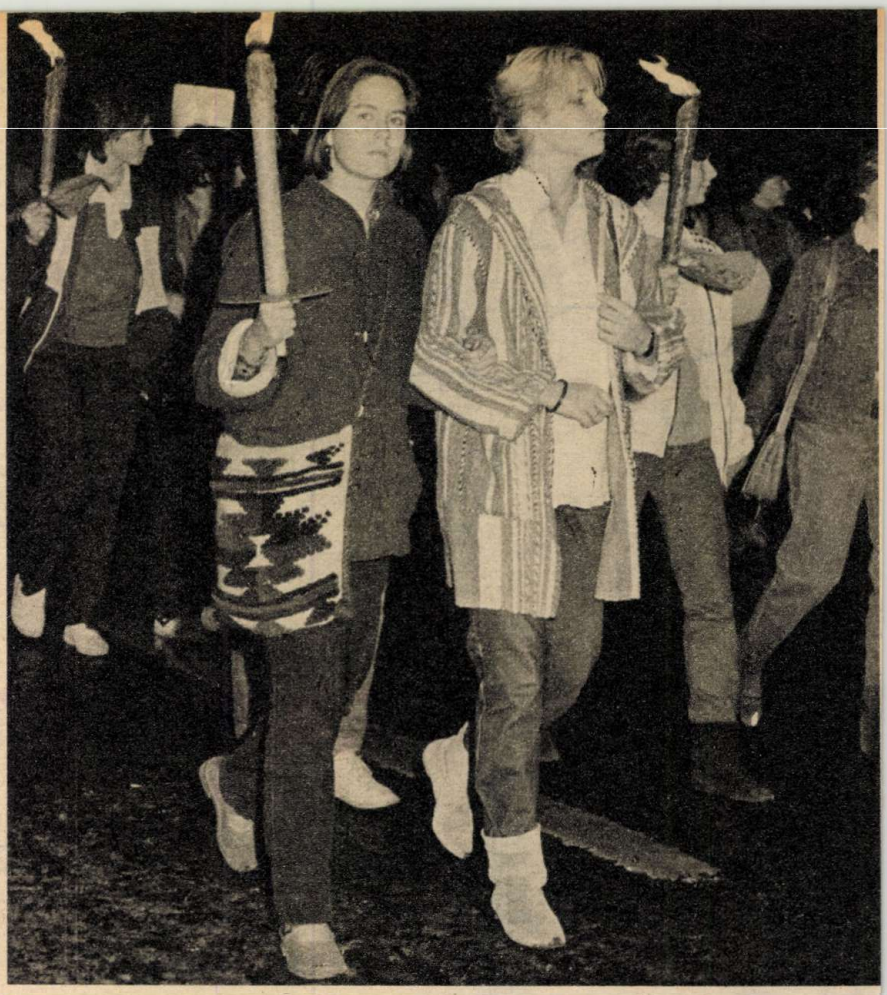

A béke-maratoni futói a főváros esőáztatta utcáin haladtak végig

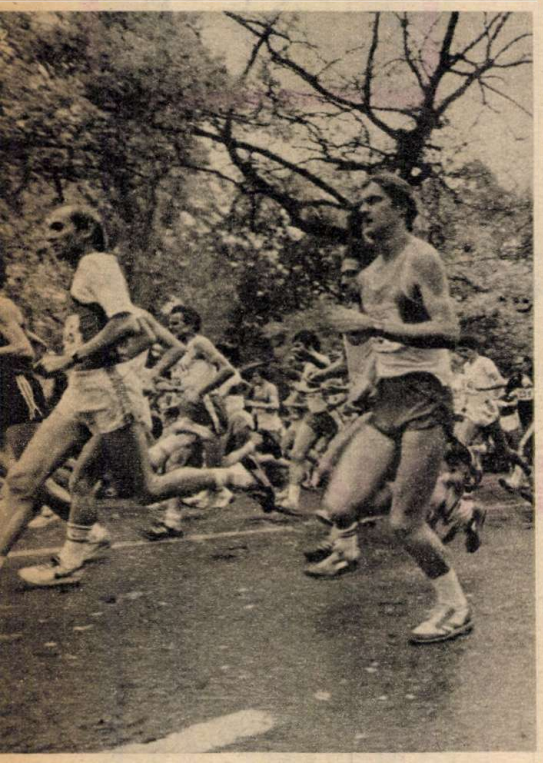

Nincs másik út, csupán a béke útja!

Oly korban élünk, mikor égető szükség, hogy ezt mindenki fölismerje. S fölismerje azt, hogy a béke valamennyiünk személyes ügye, egyúttal személyes felelőssége is, amiről tudomást nem venni, ami alól kibújni lehet ugyan, de vétek. A béke kérdése ma lét és nemlét kérdése. Ha azt várod, hogy mások adják meg helyetted erre a kérdésre a választ, azzal mások kezébe adod a döntést az életed fölött.

A magyar békemozgalom október végén tartotta meg tizedik országos konferenciáját. Ezrek találkoztak itt, százak mondták el, amit fontosnak tartottak elmondani a békéről és arról, mit tehetnek, mit tehetünk azért, hogy béke legyen.

Október 26., péntek.

Megérkezik Budapestre a békestaféta, amely hétfő óta hat útvonalon bejárta az országot, és elhozta valamennyi megye üzenetét a X. országos békekonferenciára.

Délután megnyílik a „béke-centrum" a Semmelweis Orvostudományi Egyetemen, a szervező a KISZ Központi Bizottsága és az Országos Béketanács ifjúsági és diákbizottsága. A színpadokon zenészek, dalosok, táncosok váltják egymást, mások a kavargó sokaságban plakátot, békeszalagot nyomnak a kezedbe, folyosóra tett asztaloknál könyvet, prospektust, jelvényt árulnak és osztogatnak, trikókra békejelvényeket festenek.

Este hat órára tízezrek tódulnak fáklyákkal a Kossuth Lajos térre, az Országház elé. Nagygyűlés a békéért. A fényszórók tüzében piros-fehér-zöldben ragyognak fel a Parlament kőcsipkéi. Hömpölyög a dal, messze száll a békéért szóló szónoki szó. Még késő este is kis csoportok — fáklyákkal, gitárokkal, táblákra festett békejelszavakkal — járják a várost.

Kitárt kezünk röppentse föl a béke galambját!

A béke-centrumban bábok is készültek

Október 27., szombat.

Reggel kilenc órakor ezernél több küldöttel és vendéggel megkezdődik a X. országos békekonferencia ülése. Felszólal Romesh Csandra, a Béke-világtanács elnöke is.

A béke-centrumban a délelőtt a gyerekeké. Lehet itt készíteni terménybábot, makramét, agyagplasztikát. Fellép Halász Judit, a Bojtorján, Levente Péter, Kemény Henrik, a CSIP együttes, egy előadóteremben rajzfilmek peregnek, működik a „bazár", akárcsak az előző napon. Este tízig megállás nélkül folyik a program.

A konferencia küldöttei délután öt csoportra oszlanak, úgy folytatják a tanácskozást öt nagy témáról: 1. Az európai biztonság, enyhülés, leszerelés. 2. A békemozgalom időszerű kérdései. 3. Tudósok, írók, művészek a békéért. 4. Fejlődés, béke, szolidaritás. 5. Az ifjúság a békéért.

Este megtartja első ülését és megválasztja tisztségviselőit az új, 372 tagú Országos Béketanács.

Október 28., vasárnap.

A konferencia délelőtt teljes üléssel folytatódik. Munkáját állásfoglalás elfogadásával fejezi be. Ebből idézzük:

„A mai világhelyzetben mozgalmunk legfontosabb feladata, hogy hozzájáruljon olyan nemzetközi légkör megteremtéséhez, amelyben a leszerelést előmozdító tárgyalások újrakezdődhetnek, pozitív eredményre vezethetnek. Az országos békekonferencia meggyőződéssel vallja: korunkban a világháború elkerülhető, a béke megőrzése elérhető cél, érte élni, dolgozni, harcolni érdemes, valamennyiünk kötelessége."

N. T.

Fotó: Wagner—Karasz

Védjük meg a békét! — táblákra festett jelszavakkal még késő este is több csoport járta a várost

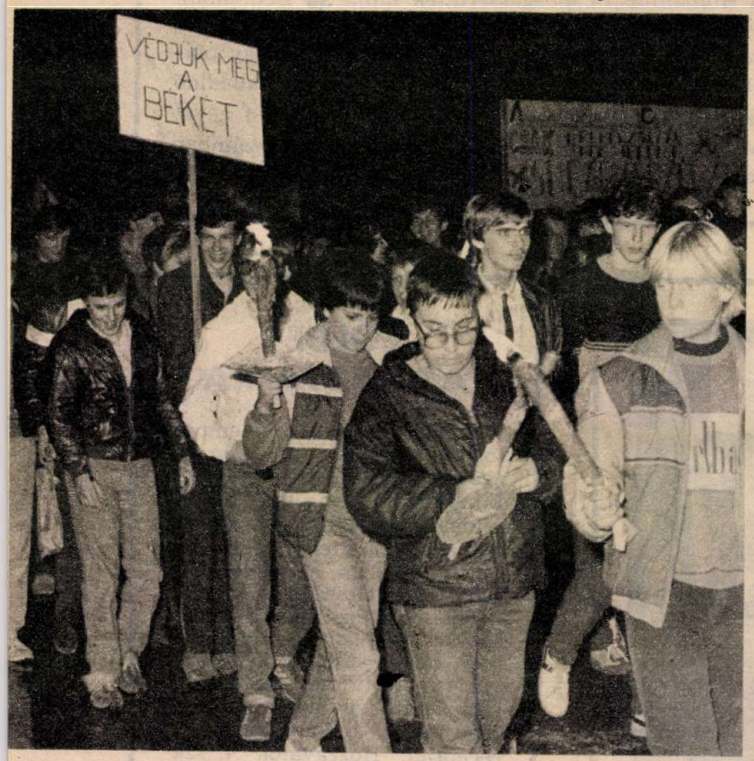

A béke mindnyájunk ügye, mindenkit érint. Neki is reménye és joga, hogy békében élje le életét

NINCS MÁSIK ÚT..

A béke-centrum színpadán gyerekek és felnőttek váltották egymást

ZSIBONGÓ

A PAJTÁS TELEXE

Darvas Józsefről nevezték el Kiskunfélegyháza legújabb iskoláját. ● Felújítják a Komárom megyei kastélyok parkjait, elsőnek Réde és Bakonyszombathely másfél százados kertjét hozzák rendbe. ● A hírlapárusoknál is kapható a Humanitás, a mozgássérültek lapja. ● Dédmamik világa címmel fél évig látogatható az óbudai helytörténeti gyűjtemény kiállítása. ● A képzőművészeti kiadó 15 féle fali, 10 asztali, négy plakát-naptárt és ötfajta határidőnaplót készített 1985-re. ● Új szabadidő központot alakítanak ki a Népstadion területén. ● Öveges József nevét vette fel Zalaegerszeg andráshidai általános iskolája. ● A 31-i számban jelzett Századunk története technikai okok miatt kimaradt.

DOBOGÓS GÁRDISTÁK

Veszprémi tudósítónk jelenti, hogy az úttörőgárda néhány tagja az idősebbek versenyén is rajthoz állt. Az ifjúgárdisták országos háromtusa bajnokságán a fiúk és a lányok csapatversenyét a győriek nyerték. Egyéniben Tempfli Gabriella és Hercsel Tamás állt fel a dobogó legmagasabb fokára.

ZÖLDET AZ ASZTALRA

A hagyományos novemberi fogászati hónap az idén az egészségkultúra hónapja lett. Elkezdődött az úgynevezett zöldasztal program. S hogy őszszel és télen is lehet egészségesen táplálkozni, azt ékesen bizonyítja az Országos Egészségnevelési Intézet „Terítéken a saláta" kiadványa. Unger Károly, neves szakács 35 salátával ismerteti meg az olvasókat. Ízelítőként nyomban közreadjuk a kelkáposzta-saláta receptjét. Hozzávalók 4 személyre: 60 dkg kelkáposzta, 1 kávéskanál citromlé, 2 dl tejföl, 1 db főtt tojás, 1 mokkáskanál mustár, só, bors. A megtisztított kelkáposztát vékony szeletekre vágjuk, megsózzuk és fél óráig állni hagyjuk, ezután jól kinyomkodjuk. A tejfölt simára kikeverjük, hozzáadjuk a mustárt, a citromlevet és megsózzuk. Az így elkészített öntetbe keverjük a kinyomkodott kelkáposztát. Fogyasztásig hűtőszekrénybe tesszük, tojáskarikákkal díszítve tálaljuk.

NEM VAGYOK UTÁNZÓ

Bocsánat, de... annyira nem vagyok majom, hogy másról készítsek fényképet!

A PÉCSVÁRADI LEÁNYVÁSÁR

Egy csokorravaló lány a híres pécsváradi leányvásáron. Ők még nem eladók, táncosok. Fergeteges sikert arattak.

A HÉT KÉPRIPORTJA

A pásztói Tóth Zsolt iskola végeztével a mezőre indul. Az ő dolga, hogy őrködjön a család állatai fölött. A pásztorkodással azonban nem ér véget kötelessége: a tanulás mellett akad elég tennivalója az állatok körül a háznál is.

TISZACSÉCSÉRŐL INDULT

A tiszacsécsei szalmatetős kis házban nagy író született. Az utókor azzal próbálja leróni háláját Móricz Zsigmond előtt, hogy őrzi, védi, szépen tartja szülői házát.

EGY VICC ÉS EGY KARIKATÚRA

A tanító megkérdi a gyerektől:

— Mi a végtelen?

— A világegyetem és a tanév — hangzik a bölcs válasz.

BEMUTATJUK

Bóta Zoltánné szakmári tanárnő, a Kiváló Úttörővezető kitüntetés tulajdonosa. 1953 óta dolgozik a mozgalomban. Jelenleg Kalocsa város Úttörőelnökségének tagja, képzésfelelőse.

— November a „különórák" hónapja nálunk. A város és a környékén levő falvak úttörőtanács-titkárai tapasztalatcserére jöttek össze, fotókiállításon mutatták be, hogy miként fogadta csapatuk a felszabadulás lángját.

ZSIBONGÓ

VÁNDOR-DIÁKOK

Van olyan iskola, ahol a tanár megkérdezi a gyerekeket: milyen órához volna kedvük. Még ne vágjátok rá, hogy szívesen járnátok ilyen iskolákba, mert messze vannak, túl országhatárainkon, s egyikben sem magyarul beszélnek.

Budapesten, az I. kerületi Lisznyai utcai Általános Iskolában több olyan gyerek tanul, aki külföldön is járt iskolába. Összesen tizenkét országban tanultak, többségük két-három nyelven tud beszélni.

Több nyelvű gyerekek

Bohács László hetedikes, Kínában született, sokáig ott élt, jól beszél kínaiul. Svájcban orosz nyelvű iskolába járt, így már nincs gondja az oroszra sem, de egy keveset angolul és németül is tud.

— Engem már nem is feleltetnek oroszból! — büszkélkedik.

Elmondhatja ugyanezt az ötödikes Német Zsuzsi is, aki Szófiában született. Vagy a nyolcadikos Magyar Anna: ő Szíriában járt orosz nyelvű iskolába. Az első osztályt itthon végezte, meg is tanult magyarul írni-olvasni, ekkor utaztak szülei kiküldetésbe.

— Kezdhettem mindent elölről — meséli —, hiszen a cirill betűket nem ismertem. Az ötödiket megint itthon jártam, könnyű volt, mert ott már harmadik-negyedikben azt tanultuk matematikából, amit itthon felsőben.

Mindhárman azt mondták: itthon folytatni könnyebb. Jó tanulók azóta is.

— Algériában délelőtt arab órák voltak, délután franciául tanultunk — számol be külföldi éveiről a nyolcadikos Fekete Zsolt. — Az általános iskola csak hat osztályból áll és a szülők döntik el, hány évesen íratják be gyereküket hatéves korig, akkor viszont mindenképpen! Ott sohasem feleltünk, csak dolgozatféléket írtunk. Pontozták: tíz volt a legtöbb. Furcsa volt itthon a felelés, meg a komoly dolgozatok! Az alsó tagozatot elfogadják itthon, de én minden évben hazajártam vizsgázni, hogy a magyar iskola anyagát is tudjam.

Kilenc év: India, Líbia, Nigéria

A magyar nyelvtannal szinte mindegyikük hadilábon áll. Szépen beszélik anyanyelvüket, de olvasni-írni nem magyarul tanultak.

— Már két éve itthon vagyunk, mégis nehezebben találom meg a magyar kifejezéseket, mint az angolt — mondja Albert Andrea, aki öt évig Indiában élt, egy évet Líbiában, több, mint hármat pedig Nigériában töltött. — Gond, hogy csak angolul tudok számolni, ha felelek, mindent fordítanom kell.

Nigériában januártól augusztusig tart az iskola. A hőség szinte elviselhetetlen. Ráadásul ahová Andrea járt, ott olyan magas volt a tandíj, hogy azt csak a gazdagok tudták megfizetni. Érdemjegyet ott sem adnak, a diákok csoportokba osztva versenyezhetnek a kupáért, amelyet minden évben a legjobb nyer el. Csillagokat és színes madárképeket lehet gyűjteni a jó feleletekért, a

nagydolgozatokra pedig osztályzat helyett ráírják, hogy a feladatok hány százalékát sikerült megoldani.

— Matekból csak 56 százalékom volt, de angolból 89 — mondja Andrea. — Tanultunk költészettant is, volt könyvtáróra, sportban pedig legjobban a baseballt szerettem. Sok nigériai barátom volt, egy afganisztáni kislánnyal most is levelezünk. Ő most Párizsban tanul.

Nincs osztályzat Tanzániában sem. Év végén a tanár jellemzést ad a diákokról.

— Az osztályok állatneveket választhattak maguknak, mi például az Elefánt osztály voltunk — meséli a hetedikes Györke Mariann.

Néhány szót tud szuahéli nyelven, de az iskolában angolul beszéltek. Legjobb barátnője egy japán kislány volt.

Ahol az egyes a legjobb jegy

A hatodikos Stökl József jobban beszél olaszul, mint a szülei. Nem csoda: öt évig Rómában járt iskolába. Ott már első osztálytól tanulnak történelmet és negyediktől földrajzot.

— Mínusz tíztől plusz tízig osztályoztak, a nullát is beleértve — mondja József. — A tanár pedig év elején jó előre listát adott a nyomdának, hogy milyen tankönyvekből akar tanítani.

— Nálunk Bécsben is így volt — teszi hozzá Burányi Viktor. — Azt is a tanár javasolta, ki tanuljon könnyebb iskolában, ki nehezebben. Harmadiktól angolt is tanultunk.

Aminek a magyar gyerekek örülnek, az Bécsben bánatot okoz: az egyes a legjobb jegy, az ötös pedig a legrosszabb.

— Minden iskolának saját uszodája volt. Tornaórán az első három osztályban korcsolyázni tanultunk, negyedikben úszni.

A hatodikos Győrffy Tamás érdekes albumot mutat: gyerekrajzok. Egy kirándulásról készültek. A gyerekek szája fülig ér, sok a fa, a virág, a szín . . .

— Mindannyian kaptunk egy másolatot az osztály rajzairól — lapozgatja Tamás. — Órarend csak nagyjából volt, sokszor bennünket kérdeztek, milyen órát tartsanak. A végén azért a tanító döntött. Mindez Svájcban volt.

— A főzés tankönyvet azért hazahoztam emlékbe — mutatja a nyolcadikos Kovács Kristóf.

A rajzok beszédesek: hogyan kell krumplit hámozni, húst szelni, mindennek kell lennie egy kon ban. Kristóf akár egy egész eb is megfőzhetne a családnak, hi öt évig tanulta a szakácskodás mint minden dán kisdiák.

Sokféle iskola van. Ahány ors annyiféle. Hogy melyik a legj Ahogy ifjú barátaim mesélnek, gén már szinte egymás szavába va, egymásnak is újat, meglep mondva, azt gondolom, mindeg ben van valami jó. Ám a legjobb kola szerintem mégis az, amely minden gyerek járhat. Amelyik mindenki megtudhat, megtanu annyit, amennyit csak lehet a v dolgairól.

Zimber Szi
Montázs: Görög—Ka

Törpe FEGYVEREK

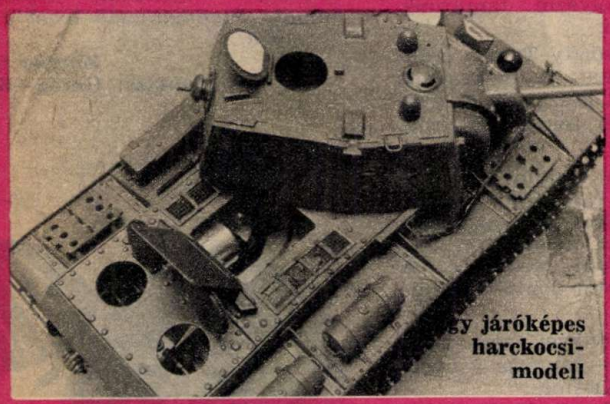

...gy járóképes harckocsi-modell

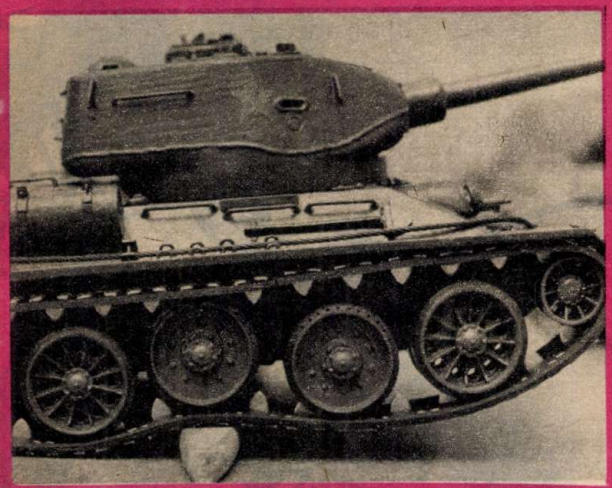

T—34-es harckocsi

Felderítőgép

A repülők ellenségének kicsinyített mása: légvédelmi ágyú

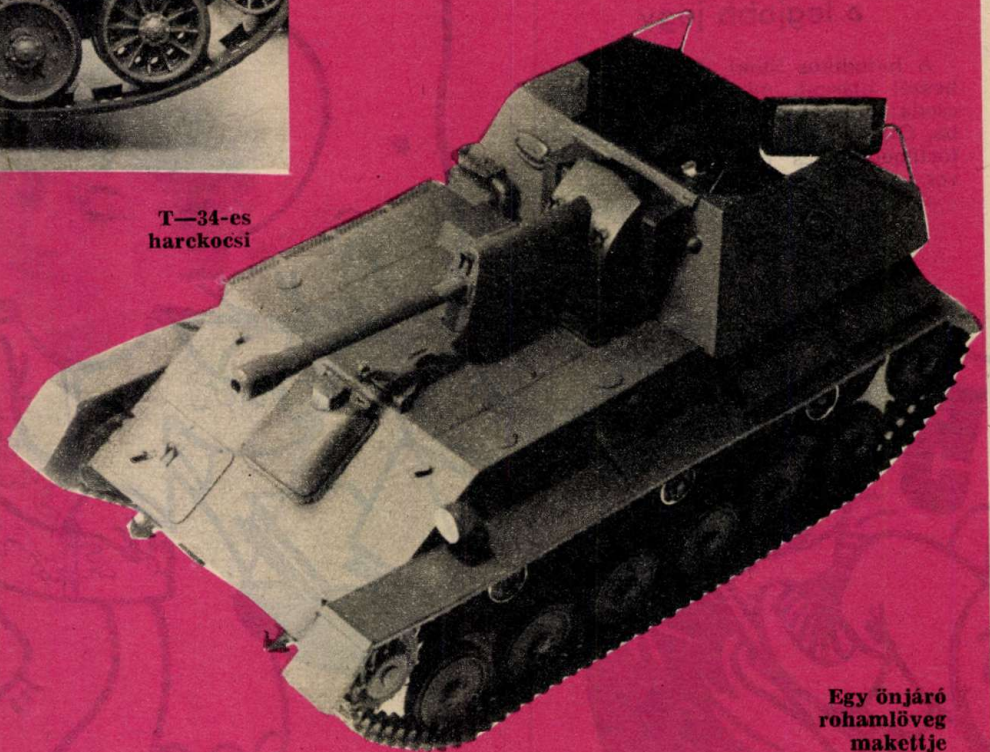

Egy önjáró rohamlöveg makettje

A háborúval együtt jár, hogy az ipari termelés gyökeresen átalakul. A hadianyaggyárak ontják a fegyvert, a lőszert, hogy állandóan pótolni lehessen a technikát, ami a harctereken megsemmisül. A hadakozó országok teljes termelésüket a háború szolgálatába állítják. Új, minden addiginál hatásosabb harceszközök születnek, amelyek ellen új, hatásosabb védőfegyvereket kell kitalálni . . . Békeidőben az elmúlt csaták félelmetes masinái törpévé szelidülten a modellezők vitrinjeibe kerülnek. Ezek nem pusztítanak embert . . .

FELSZABADÍTÓINK HŐSI ÚTJA (11.)

A MAGYAR KATONAI ELLENÁLLÁS

Kiss János altábornagy

Dr. Tartsay Vilmos százados

Variházy Oszkár alezredes

A doni katasztrófa, a német „szövetséges" felháborító magatartása, az ország 1944. március 19-i megszállása, majd Szálasi Ferenc és nyilas bandáinak hatalomra juttatása mind-mind segített abban, hogy egyre többen felismerjék: szembe kell fordulni — ha kell fegyveresen is — azokkal, akik feltétlen kiszolgálják a német érdekeket.

Így alakult meg 1944. november elején a Magyar Nemzeti Felkelés Felszabadító Bizottsága, amelynek célja volt: „mind döntőbb részt vállalni Magyarország felszabadításának nagy művéből, teljes összhangban a szövetségesekkel... mindenekelőtt pedig a diadalmas Szovjet Hadsereggel". A Felszabadító Bizottság katonai vezérkara Kiss János altábornagy, Nagy Jenő ezredes, dr. Tartsay Vilmos százados vezetésével arra törekedett, hogy a 2. Ukrán Fronttal együttműködésben megmentse Budapestet a pusztulástól. Tervük megvalósítását azonban meghiúsította, hogy november 22-én árulás folytán letartóztatták a vezetőket, majd decemberben kivégezték őket. Ezzel elbukott az egyik legtöbbet ígérő katonai ellenállási mozgalom.

Szerencsére voltak mások, akik tenni akartak és tettek is egy új, jobb világért. Így a kisegítő karhatalmi (kiska) alakulatok számos parancsnoka, például Markovics István, Stollár Béla, Déry Jenő és még mások, akik beírták nevüket a magyar történelembe.

Külön ki kell emelni a XIII/1. kiska-zászlóalj parancsnokának, Gidófalvy Lajos főhadnagynak a tevékenységét, aki hamis papírokat adott a rászorulóknak, őrségek kiküldésével akadályozott meg nyilas vérengzéseket. Gidófalvy főhadnagy „hivatalos" igazolványai, élelmiszer-, fegyver- és lőszerszállítmányai is közrejátszottak abban, hogy megalakulhatott és sikeresen tevékenykedhetett Földes László újpesti partizáncsoportja. Gidófalvy Lajos és néhány társa valószínű, hogy az Erzsébet-híd megmentésére szervezett akció közben áldozta életét.

Ezekben a hetekben-hónapokban nem kevesen haltak mártírhalált a fasizmus elleni küzdelemben, jelentősebb fegyverténytmégsem tudtak végrehajtani, a bátor tervek nem valósulhattak meg. Ennek ellenére siker koronázta az erőfeszítéseket, s így büszkén mondhatjuk: volt egy szervezett magyar egység, amely részt vállalt Buda felszabadításában. Egyre több katona, hadifogságba esett személy, katonaszökevény vagy egyszerűen csak hazája sorsáért felelősséget érző magyar ember tudta: legalább az utolsó pillanatban tennie kell fővárosa felszabadításáért. Így 1945 január-februárjában egyre gyarapodott azoknak a magyar századoknak a száma, amelyek különböző szovjet egységek kötelékében harcoltak a Budai Vár, a Déli pályaudvar és a Gellért Szálló környékén.

A fegyvert ragadók szinte az egész magyar társadalmat képviselték: honvéd alezredestől, csendőr főhadnagyon át honvédig, szökött munkaszolgálatosig, sőt ifjú feleségig, sokféle embert egyesített a tenni akarás.

E harcosok bátorságára, önfeláldozására a szovjet magasabb parancsnokságok is felfigyeltek, s ennek elismeréseként lehetővé tették, hogy 1945. február 12-én a magyar századok mintegy 2500 katonája egy önálló magyar egységbe, a Budai Önkéntes Ezredbe szerveződjön, Variházy Oszkár alezredes parancsnoksága alatt. Nekik és 600 hősi halottjuknak köszönhetjük, hogy február 13-án, a felszabadult főváros fölött a Budai Váron, a szovjet vörös lobogó mellett ott lenghetett a Budai Önkéntes Ezred csapatzászlaja is.

Külföldön szintén szép számmal ragadtak fegyvert magyarok a közös ellenség, a fasizmus ellen. A szovjet, jugoszláv, szlovák és lengyel partizánmozgalom, a francia és belga ellenállási mozgalom több száz, összességében több ezer magyar fegyvertársat, köztük nem kevés hősi halottat és mártírt őrzött meg hálás emlékezetében.

Ez a mi kötelességünk is!

Dr. Füzi Imre—Dr. M. Szabó Miklós

(Ez időszakban lényegesebb csapatmozgás nem volt a fronton, ezért térképet most nem közlünk.)

Vadászat — vízben

A zsákmány: mezeiegér

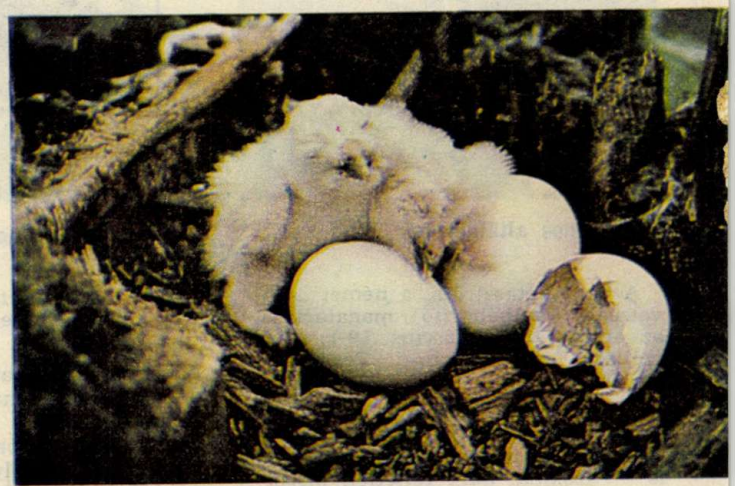

Még rajtuk a tojáshéj...

A NAGY SZÜRKE VADÁSZ

Magányos várakozás

Támadás — nappal

Az Egyesült Államok Idaho államában, vadregényes környezetben, egy természetvédelmi területen (Island Park) figyelték meg a szakállas bagoly (Strix nebulosa) életét a tudósok. A Nagy Szürke Vadász, ahogy tréfásan elnevezték, bizony meglehetősen különc bagoly, viselkedése sok mindenben különbözik a többi bagolyétól. Először is: csaknem kizárólag más, nagyobb madarak fán és sziklán épült fészkeiben költ. Főként emlősállatokra vadászik, mégpedig — s ez a másik „különc" vonása — nappal. Mellesleg érdemes megjegyezni, hogy máig elterjedt az a téves felfogás, miszerint a baglyok nappal nem látnak, de a teljes sötétség idején igen. A szakállas bagoly is bizonyítja ennek az állításnak az ellenkezőjét, bár az igaz, hogy az embernek tízszertizenkétszer annyi fényre van szüksége, hogy valamit érzékeljen a szemével.

A jókora, nyolcvan-kilencven centiméter magas szakállas bagoly a sűrű fenyvesekben él, karcsú, izmos testét szürke, laza tollazat borítja. Rendkívül finom a hallása is. Egyébként bizonyára megfigyeltétek, a baglyoknak — a többi madárral ellentétben — az emberéhez hasonlóan előreirányuló, nagy szeme van. Sajnos, még ma is előfordul, hogy babonából bántják, pusztítják ezeket a szép, ártalmatlan, sőt gyakran hasznot hajtó madarakat. Éjszakai életmódjukat úgy értelmezik, hogy iszonyodnak a fénytől, a „kuvik" hang miatt pedig „halálmadár"-nak bélyegzik őket. Az ókori görög világban jobb sora volt a baglyoknak, mivel abban az időben a bölcsesség jelképének tekintették Pallasz Athéné madarát.

Családi körben, ám idegen fészekben a Nagy Szürke Vadász

„TISZÁN INNEN, DUNÁN TÚL"

MATYÓFÖLD

Valahogy így könyököltek vasárnap délutánonként dédszüleink a kerítésen

A csodálatos hímzés, amely meghódította a világot

Gaál néni,
Kis Jankó Bori-díjas
népművész szobája

A tardi tájház
és udvara
régi idők hangulatát
idézi

MATYÓFÖLD

Mondják, mesélik, és talán van is benne valami, hogy a matyók voltaképpen kis Mátyások, mégpedig az igazságos nagy király tiszteletére vették fel nevüket. A magyarok királya ugyanis 1464-ben kelt szabadalomlevelében kiemelte Mezőkövesdet a környező falvak sorából és mezővárossá tette. Módfelett megörültek ennek az ott élők, és a király iránti hálájukat úgy fejezték ki, hogy születendő gyermekeiket sorra Mátyásnak keresztelték, s apró korukban valamennyit Matyónak becézték.

Ha valaki messzi földről tartott Mezőkövesdre, s megkérdezték tőle, hová megy, valószínűleg azt válaszolta, oda, ahol az a sok Matyó van, vagyis hát a matyókhoz.

A matyó, mint népnév a XIX. század elején terjedt el, kezdetben csak a mezőkövesdieket, később azonban már két közeli falu, Tard és Szentistván lakóit is annak tartották.

Mezőkövesd igazi gazdasági fellendülése az 1850-es években kezdődött, amikorra megszabadultak minden jobbágyi köteléktől. Egyes családok ugyancsak meggazdagodtak, mások elszegényedtek. Belőlük lettek a summások (mezőgazdasági munkások), számuk 1880-ra már igen jelentős volt.

Mezőkövesden, a főútvonaltól kicsit beljebb még látható, milyen is volt a város a századfordulón. Zegzugos, szűk utcák mentén apró udvarú kis házak sorakoznak. A telkek, amelyeken gazdálkodtak — rajtuk istálló, ól, tároló — a város szélén helyezkedtek el. Ez az elkülönültség sajátos életformát hozott magával. A kicsi udvarú házakban az asszonyok és a gyerekek laktak, kint a telken pedig a férfiak éltek, dolgoztak, s éjjelente az istállókban, az ólokban hajtották nyugovóra a fejüket. Ide az asszonyoknak nem illett belépni. Az asszonyé a benti ház volt. Ott sütött-főzött, nevelte a kis matyókat és szépítette a környezetét. Esténként, mielőtt megbontotta volna a magasra vetett ágyat — amelyen színes, mintás huzattal ellátott párnák magasodtak —, leült hímezni.

Ezzel máris eljutottunk Matyóföld legszebb, leghíresebb jellegzetességéhez, a bámulatra méltó tarka hímzések világához, amelynek eredete nem is nyúlik vissza oly nagyon messzi múltba.

1850 táján még nem különböztek alapvetően a matyó motívumok más tájegységek hímzéseitől. Itt is divat volt a keresztszemes minta, amely piros és kék pamutfonállal készült. Az a látványos, színes mezőkövesdi motívumvilág, amely méltán világhírnévre tett szert, a XIX. század második felében alakult ki, mégpedig a szűcshímzésből. Akkortájt, férfiak és nők egyaránt előszeretettel hordták a rövid kis bőrbundát, amelyet úgy beborítottak hímzéssel, hogy az alap szinte ki sem látszott.

Az egyik leghíresebb szűcsmestert Nagy Jánosnak hívták, de a tréfás kedvű népek csak Kis Jankónak nevezték. Ennek a Jankónak volt egy Bori lánya, aki mindig ott tüstönködött apja körül. Ha sürgős volt a munka, szaporán hímezte a ködmönt vagy a kuzsut (női bőrkabátkát) és olyan mutatósnak találta a szűcsmintákat, hogy egyszer azt mondta az apjának: nem hiszem, hogy ezekkel csak bőrt lehet díszíteni. Ezzel aztán el is határozta magát és a színes motívumokat saját használati tárgyaira — köténykére, kendőjére, asztalterítőjére — is ráhímezte.

— De csodálatos szépségeket csinálsz te, Bori! — Ámuldoztak a szomszéd asszonyok és kérték, rajzoljon nekik is hasonló mintákat. Kis Jankó Bori — apja után így nevezték — hamarosan híres előrajzoló asszony lett. Leánya, a kis Borbála folytatta a hagyományokat, híres népművész lett. 1957-ben búcsúzott gazdag, szorgalmas életétől... Gáspár Mártonnét, született Molnár Borbálát is csak Kis Jankó Borinak hívta a nép, épp mint az édesanyját. Háza ma már múzeum, a mezőkövesdiek egyik büszkesége. Neve fogalommá vált. Boldog az a népművész, akit Kis Jankó Bori-díjjal tüntetnek ki.

A csodálatos mezőkövesdi hímzés 1896-ban eljutott a millenniumi kiállításra és óriási sikert aratott. Mesélik, hogy Erzsébet királyné — Ferenc József császár felesége — is rajongott a dúsan hímzett szép kelmékért, s olykor, ha hangulata úgy hozta, maga is finom ujjai közé fogta a tűt és vállkendőjét telehímezte fényes matyó rózsákkal.

Szóval a millenniumi kiállítás után kezdődött el a matyók nagy „virágkora". Az asszonyok és a lányok minden eddiginél nagyobb lelkesedéssel vetették bele magukat a hímzés gyönyörűségébe. Persze, a kereseti lehetőség sem volt közömbös számukra. Rájöttek, hogy a sajátos matyó hímzés ezután nemcsak szórakozás lesz, hanem ragyogó üzlet is. A ruhákon kívül hímeztek hát párnákat, falvédőket, rojtos, kerek asztalterítőket és az alapanyag színét feketére váltották, hogy jobban virítson rajta, kiemelkedjen belőle a dús minta. Ebben a tobzódó hímző korszakban tűnt ki tehetségével a fiatalabb Kis Jankó Bori, aki továbbfejlesztve a motívumkincset, mindenki másnál gazdagabb fantáziával dolgozott.

Ma már a Matyó Háziipari Szövetkezet keretében készülnek a hímzések. A Matyó Házban gyűjtik össze az asszonyok ügyes munkáit, s küldik az ország és a világ messzi tájai felé.

Matyóföld. Egy város és két falu tartománya valahol a Bükk aljában. Kevés olyan néprajzi tájegység van, ahol olyan lelkesen ápolják a hagyományokat, mint itt.

A tardi általános iskolában például negyven tagja van a Pávakörnek és tizenöt gyerek buzgólkodik a hímző szakkörben. Ünnepeken magukra öltik a matyó viseletet és régi népi gyermekjátékokkal szórakoztatják magukat és a falubélieket. Százezer forintért készíttette el az iskola a pávakörösök ruháit, s a gyerekek igen büszkék és boldogok, ha magukra vehetik nagyanyáik viseletét. Nekünk sem kellett sokáig kérlelni őket; Czufor Edit és Hajdú Péter szívesörömest bemutatták, hogy néztek ki valaha a tardi lányok és milyen köténytt, kalapot hordtak a tardi matyó legények. A hirtelenkelt vidám bemutatót a falu „orros" tájházának udvarában néztük végig, a múltról mesélő fehér fal előterében.

Magyar Katalin

Fotó: Szalay Béla

KEDVES ISMERŐS
A „FÉLKARÚ", ÓRIÁS

Borkai Zsolt az elmúlt év tornász-világranglistájának 22. helyezettje.

– Nagy dolog! – mondhatja erre a kívülálló. – És ilyenkor hogyan kell viselkedni?

– Óriási dolog! – mondja erre a szakember. – Hiszen csak a Szovjetunióban, Kínában, Japánban és az Egyesült Államokban összesen legkevesebb 100 millió versenyzőt tartanak nyilván. Mondjuk, hogy ezeknek mindössze egy százaléka első osztályú tornász. Az annyi, mint egymillió. Legyünk továbbra is pesszimisták, és mondjuk, hogy ezeknek is csupán egy százaléka klasszis tornász. Az tízezer klasszis tornász. És most tegyük a szívünkre a kezünket, és valljuk be: tízezerből elsőnek vagy huszonkettediknek lenni – tulajdonképpen édes mindegy. Különösen egy olyan sportágban, amelyben tized-, sőt századpontok döntenek az első meg a harmincadik hely között. Ja, hogy hogyan kell viselkedni? Hát kérem, lehet fegyelmezetten, de igen határozottan ünnepelni.

Annál is inkább, mivel az egykaros körzésből végrehajtott Ginger-szaltó után egykaros körzéssel folytatódó mutatvány – amelyről a győri sportiskolásokról szóló riportban is olvashattok – egyedülálló a világon.

Néhány éve még az úttörő-olimpiákon csillogott, és ebben a szerepkörben is végihez vitt valami egyedülálló dolgot. Kerek 10 pontot kapott a gyűrűgyakorlatára. Hogy emlékszik-e minderre?

– Az úttörő-olimpia ugyanazt jelentette számomra annak idején, mint ma bármelyik világverseny. Ugyanúgy készültem, ugyanúgy izgultam. És persze... ugyanúgy őrültem a sikernek!

–R –R

Fotó: Wagner Margit

PAJTÁS

BORKAI ZSOLT

SZENVEDNI TILOS!

Manapság a tornasport bárhol szóba kerül, az aggodalom és a szörnyülködés a legdivatosabb álláspont. Hogy kegyetlen, hogy embertelen, hogy káros. Mert szeretünk sajnálkozni, mert szeretünk sopánkodni.

Jó, csakhogy tapsolni is szeretünk, sőt elvárjuk, hogy egy-egy világverseny után kellő büszkeséggel állhassunk fel a képernyő mellől; öregem, láttad mit művelt a Magyar Zoli, a Donáth Feri, a Guczoghy Gyuri, — vagy legújabban — a Borkai Zsolt?

És az elégedettség perceiben hajlamosak vagyunk megfeledkezni arról, hogy őket sem az esti tévétorna gyakorlatai juttatták a világ élvonalába. Ilyen szint eléréséhez a kivételes tehetség, a fizikai adottságok csak az alapot jelentik. A többi kegyetlen, olykor már-már valóban embertelen munka eredménye.

*

A győri Rába ETO sportiskolájában nagyszerűen nyomon követhető az egész folyamat. Elsősorban egy Röck Samu nevezetű „megszállottról" esik szó. Ez a rendkívül kemény és céltudatos edző nem kisebb dolgot vitt véghez, mint azt, hogy ráhelyezte Győrt az ország — sőt egyre több joggal mondhatjuk, hogy —, a világ tornasportjának térképére. Úttörő-olimpiai bajnokok sorát nevelte, akik azóta úttörő-olimpiai bajnokok sorát nevelték, és jelenleg az eljövendő úttörő-olimpiák bajnokait nevelik.

És persze, Borkai Zsoltot, aki ma már bármelyik világversenyen a dobogós helyezés reményében állhat rajthoz.

Mármost az a kérdés, hogyan lehet rávenni valakit a „kegyetlen", sőt „embertelen" munka elvégzésére?

— Sehogy! — mondja Sági László, a sportiskola vezető edzője. — Ilyen munkát kizárólag önkéntesen lehet végezni. Különben valóban kegyetlenné és embertelenné válna. Egy kis statiszika, azt hiszem, jobban megmagyarázza a dolgot. Mi évente mintegy 80—100 gyereket toborzunk a város iskoláiból. Aki közülük egy évet kibír, abban már mocorog valami. Hogy valakiből lehet-e valamirevaló tornász, versenyző, az 4—5 év alatt kiderül. Jórészt abból, hogy ennyi ideig kitartott. Mert néhány év múltán alig néhányan maradnak a százból. Félreértés ne essék, mi nem küldünk el senkit. Kinek-kinek magának kell eldöntenie, hogy akar-e tornász lenni.

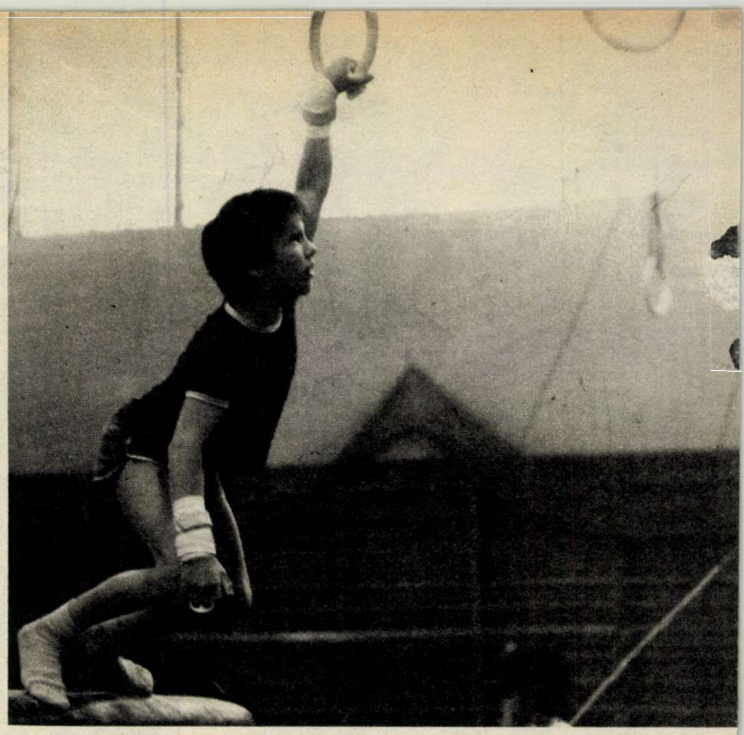

Csak egy ugrás, és kezdődhet a gyakorlat. Csakhogy többnyire ez az első ugrás a legnehezebb

A teremben most is nyüzsögnek vagy ötvenen, mindenféle korosztályból. Az edzők időnként halkan váltanak valamelyikükkel néhány szót. Egy-egy segítő mozdulat, egy-egy jó tanács. Buzdítani, serkenteni, netán fegyelmezni senkit sem kell. Akik itt vannak, már döntöttek . . .

*

Mint például Kulcsár Gábor. Mindössze kilencéves, de ehhez képest kifogástalan hátsó mérleget csinál a gyűrűn, majd erőből visszahúzás és mellső mérleg következik. Később a korlát egyik karfáján végez ülőtartást, majd felmegy belőle kézállásba. Negyedik éve jár ide, és — már elnézést a hasonlatért — erős, mint a bivaly. Ki tudja, talán szét is durranna ekkora terhelés nélkül.

A „kínpad" ferdén támaszkodik a bordásfalhoz,

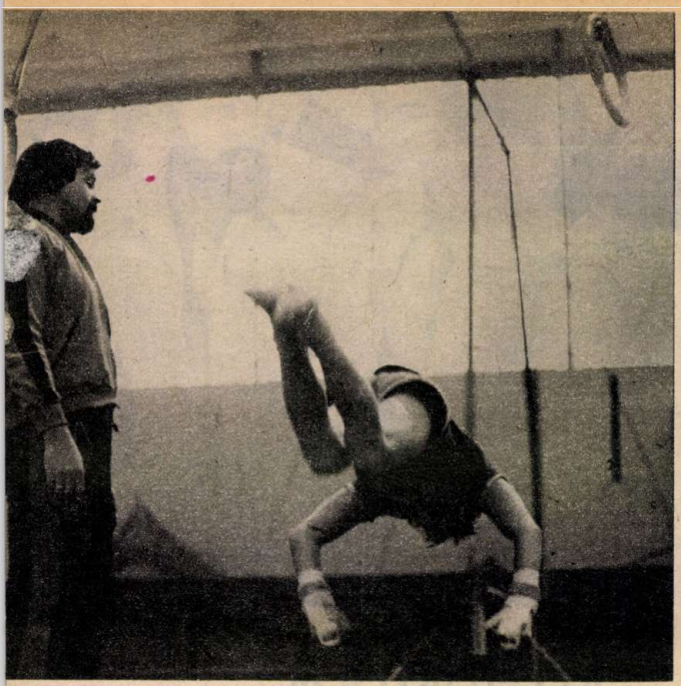

Egy gyakorlat megtanulásához aránylag rövid idő kell. De hogy a pontozóknak is tessen, ahhoz évekre van szükség . . .

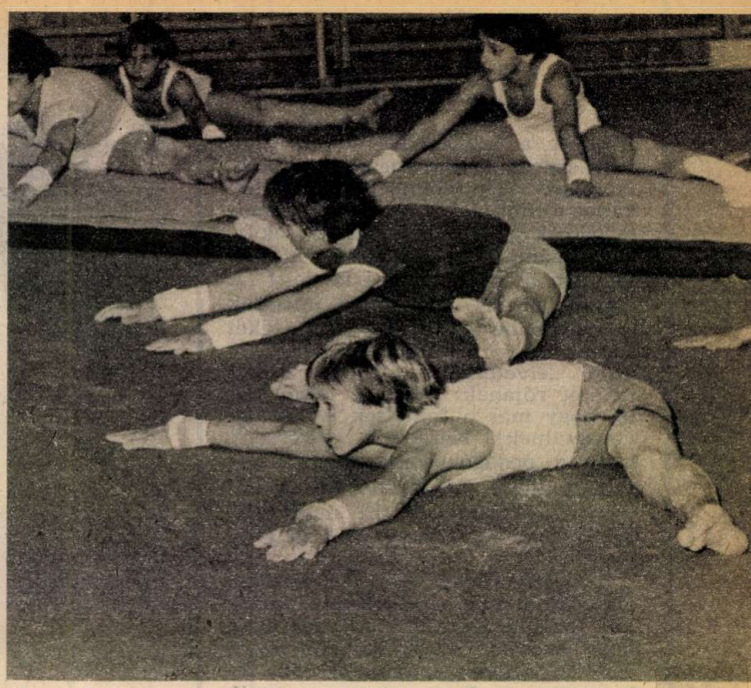

Ők már határoztak. Tornászok akarnak lenni, tehát vállalják a folyamatos, kemény edzéseket

és két kötél segítségével húzogathatja magát rajta az ember.

— Ez semmi! — mondja az ötödikes Szabó Tamás. — Reggel fél hatkor, amikor az első edzésünk volt, meredekebbre állítottuk.

Aztán elrohan, mert tulajdonképpen a lóugrást gyakorolják. Most Oláh Krisztián csiszolja a padot.

— Megpróbálkoztam a focival is! — nyöszörög. — De hamarosan visszajöttem. Valahogy hiányzott a mozgás . . .

Csepregi Zsoltot bíztatják közben, hogy ugyan ugorjon már egy bicskát.

— Bicskát? Na nem. Én még élni akarok.

Ugrik helyette egy Cukaharát. Amikor felbukkan a szivacsok közül, csupa közönyös arc veszi körül.

— Szóval bicskát?

— Azt.

A következő ugrás végén úgy vágódik a gödörbe, mint egy akna. De ez már mégiscsak bicska volt!

— Érem? — csodálkoznak egy szusszanásnyi szünetben. — Mi még soha sem nyertünk semmiféle érmet. Egyszerűen arról van szó, hogy ez a torna valami csuda izgalmas dolog!

*

Persze, azért vannak itt valódi éremgyűjtők is. Fajkusz Csaba, Élő Róbert vagy Csollány Szilveszter eredményeit szinte fel sem lehet sorolni. Ifjúsági válogatottak, hazai és nemzetközi versenyek főszereplői. A válogatott Borkai Zsolttal együtt afféle eleven példaképek itt a gyerekek között. A példaképek legparányibb póza nélkül.

Élő Róbert, aki hogy, hogy nem a matematikusok országos döntőjének is résztvevője volt, most bemutat egy boszorkányos nyújtógyakorlatot. Az elismerés nem is marad el.

— Banánt neki!

Ami egyértelműen arra utal, hogy tisztelőinek tábora a főemlősökéhez hasonlította Robi ügyességét.

Fajkusz Csaba meg egyenesen egy eredeti elemmel gazdagította a világ tornasportját. Egy versenyen véletlenül lecsúszott az egyik karja a nyújtóról a szaltó után, és így a visszafogás csak egykarosra sikerült. A válla majdnem kiszakadt és néhány hétig visítozva tornászott utána, de ma már annyira megerősödött a karja, mintha mi sem történt volna.

Borkai Zsolt pedig már versenyen is bemutatta ezt a minden fizikai és biológiai tételnek ellentmondó figurát. Egykaros forgásból csinált Ginger-szaltót, és egy karral fogott vissza. A világ felszisszent, de utánozni még senki sem merte . . .

Cser Gábor

Fotó: Wagner Margit

Tájkép lóugrás után. A téglák persze szivacsból vannak . . .

Vöröskeresztes szakkör? Dehogy. A csuklószorítók kerülnek le a kezekről az edzés végén

SZÜRETI VIGALOM

Eljött a szőlőszedés ideje, iskolánk szüreti bált rendezett. Az iskolaudvaron gyümölccsel feldíszített kaput állított fel a 7/c. osztály. Szinte percek alatt lelopkodtuk a sok finom gyümölcsöt: almát, körtét, szőlőt. Ám a lopásnak ára is volt! A csőszök bizony sok tanulót juttattak a „börtönbe". Az ügyészi széket Bárdos Teréz foglalta el. Kérte, hogy azon „elvetemült" ifjakra súlyos ítéletet rójanak: „Hát ez felháborító, hogy már a felnőttek is lopásra vetemednek! Kérem a bíróságot, hogy a pedagógusokat még súlyosabban ítélje el." Találó volt a következő közmondás: „El nem rejti azt a fenyves, akinek a keze enyves!"

A védőbeszédet Kiss Pál mondta el: „Mindössze azon vádpont alapján lehet a tolvajokat perbe fogni, hogy krónikus evésmániában szenvednek, különösen gyümölcsevés tekintetében." Kérte, hogy mentsék fel a vádlottakat. Ennek ellenére mégis sokan megjárták a szigorított fogdát is. Sokan csak táncolással vagy szavalással menekültek meg, mint például Róza Vendel tanár. Neki is táncolnia kellett. Majd a bálnak és a táncolásnak csak 8 óra tájban lett vége.

Lancsa Hajnalka
tudósító, Gyomaendrőd

KIS FIZIKUSOK

Első ízben rendezték meg Nyíregyházán a hetedik-nyolcadikos úttörők részvételével a megyei fizikus vetélkedőt. Hónapokkal ezelőtt egyéni és csoportos küzdelmekkel kezdődött az első forduló. Csaknem ezer diák közül került ki a döntő tízes mezőnye. A versenyre mindenki saját alkotását hozta el. A nyíregyházi Bessenyei György Tanárképző Főiskola fizika tanszékének és a Megyei Művelődési Központnak a kezdeményezése nagy sikert aratott. Sok nézőt vonzott a kiállítás, különösen azok a kísérleti eszközök voltak népszerűek, amelyeket ki is lehetett próbálni.

SULIRÁDIÓ

A tanév kezdetétől heti egy alkalommal, egyórás műsoridőben rendszeresen sugároz műsort a gersekaráti általános iskola 1746. sz. II. Rákóczi Ferenc Úttörőcsapatának iskolarádiója.

Az adásokban beszámolnak az iskolai és úttörőélet eseményeiről, megemlékeznek a jelentősebb történelmi évfordulókról is. A szakmai, technikai segítséget nyújtó szaktanár mellett a sulirádió műsorainak anyagát maguk a tanulók állítják össze. Képünkön éppen a nyolcadikos Pál Szilvia az egészségügyi szakraj munkájáról tájékoztatja a rádió hallgatóit.

Tóth László,
tudósító

APRÓ HÍREK

Falunkban, Pusztaszabolcson tíz évvel ezelőtt, felszabadulásunk 30. évfordulójára a Vértesből hozott hatalmas kővel jelöltük meg azt az utcát, ahol annak idején bevonultak a szovjet katonák a fasiszták kiűzésére. Most, a 40. évfordulóra úgy készülünk, hogy iskolánkban kifüggesztettünk egy térképvázlatot, amelyen kis égők gyulladnak ki, amikor a naptár szerint elérkezik egy-egy falu felszabadulásának időpontja.

Kolossa Irén,
Pusztaszabolcs

Dunakeszin a mi iskolánk a legfiatalabb, 6 éves, és most ősszel felvette Kőrösi Csoma Sándor nevét. A névadó ünnepélyt énekkarunk és irodalmi színpadunk műsora tette még emlékezetesebbé.

Solymosi Márta,
Dunakeszi

Demecser felszabadulásának 40. évfordulójára csapatunk harci játékot rendezett. A rajok partizánbrigáddá alakultak, fedőnevet választottak és összekötőt. Izgalmas játék volt.

Petőfi Sándor Úttörőcsapat,
Demecser

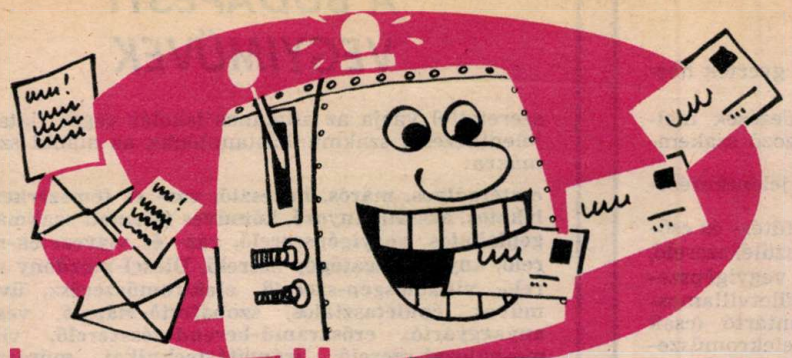

levélbontó

MIT ÜZEN A PAJTÁS?

„BARÁTSÁG-próbánk keretében szeretnénk levelezni Váci Mihály rajokkal. Jó lenne, ha nyíregyházi úttörők is írnának" — olvastuk a körmendi Várkerti Általános Iskola (Körmend, Thököly u. 31. — 9900) ötödikes Váci Mihály raj tudósítója, Hodossy Nóra levelében. Ami rajtunk múlott, megtettük. Írjátok meg majd, hogy sikerült-e kialakítani tartalmas kapcsolatot?

„KEDVES PAJTÁS! Szívesen tudósítanálak rajunk életéről, írd meg, hogy mi érdekel!" Varga Krisztinához (Ózd, Gagarin u. 12. — 3600) hasonlóan mások is fordulnak hozzánk ezzel a kéréssel. Lapozzátok vissza a Pajtás 84/22. számának 26. oldalát, ahol a Levélbontóban Nyílt levél címmel elolvashatjátok, hogy mit várunk tudósítóinktól.

ORGONÁLNI tanulna Szeidl Bernadett (Komárom, Madách I. u. 4/a. — 2900), aki már évek óta tud hegedülni. Vácott, a Bartók Béla Zeneiskolában folyik orgonatanítás. Ha be tudsz járni vidékről, oda jelentkezz!

TANMESE REJTVÉNYFEJTŐKNEK! A megfejtéseket tartalmazó borítékokat bontogatva, elég sűrűn bosszankodunk. Van, aki takarékbélyeget ragaszt a borítékra, van aki használt bélyeget, sőt olyan is, aki játékbélyeggel díszíti a borítékját. Természetesen a szabálytalanul feladott leveleket a posta megportózza. Figyeljetek egy csöppet a levél feladásakor! Szabványborítékban, kétforintos bélyeggel ellátva adjátok postára megfejtéseiteket. Ha pedig csak a szabványtól eltérő borítékot találtok otthon, feltétlenül négyforintos bélyeggel lássátok el!

LEVELEZNÉNK! VÁLASZOLJ!

HATODIKOSOK VAGYUNK:

PALLAGI KRISZTINA, Prügy, Bem József út 2/a. — 3925; PETHŐ ESZTER, Budapest, Ganz Á. u. 34. — 1182 (Bélyeget és képeslapot gyűjt.); NÉMETH MÁRIA PIROSKA, Berekfürdő, Petőfi S. út 8. — 5309 (Bélyeget, szalvétát gyűjt.); SIPOS ÁGNES, Nagyréde, Patai út 21. — 3214 (Kártyanaptárt, matricát, képeslapot gyűjt.).

HETEDIKESEK ÍRJANAK:

PUHÁNSZKY ÉVA, Dunaújváros, Vasmű út 59. II/3. — 2400 (Bélyeget, együttesképeket gyűjt, szereti az állatokat, főleg a kutyákat, lovakat.); ASZTALOS BRIGITTA, Várpalota, Mátyás kir. út 8. 3/10. — 8100; FERENCZI VIKTÓRIA, Létavértes, Szél u. 143. — 4283; NAGY ANIKÓ, Nagykamarás, Táncsics u. 32. — 5751; KOPASZ EMESE, Foktő, Petőfi S. u. 12. — 6331; BIRÓ IVETT, Foktő, Aradi u. 4. — 6331 (Szalvétát, matricát gyűjt.); CZEGLÉDI SZILVIA, Sárrétudvari, Kölcsey u. 16. — 4171; CSEKE LILI, Berekböszörmény, Szabadság út 2. — 4116.

NYOLCADIKOSOK LEVELEIT VÁRJUK:

SZILÁGYI JUDIT, Túrkeve, Árpád u. 13. — 5420 (Képeslapot, bélyeget gyűjt.); KEREKES ERIKA, Füzesabony, Kerecsendi út 110. — 3390 (Naptárt, bélyeget, matricát, szalvétát gyűjt.); TÓTH ERZSÉBET, Jászalsószentgyörgy, Kossuth út 43/a. — 5054; SZEKERES MÁRIA, Tompa, Örökföld 27. — 6422; KÁTAI TÍMEA, Jászalsószentgyörgy, Arany J. út 53/a. — 5054.

KEDVEZŐ SZELET!

Fiatal kisközség Erdőkertes a gödöllői dombságon. A II. Rákóczi Ferenc Úttörőcsapatban mostanában a modellező szakkör sikereire a legbüszkébbek. A szakkör vezetője Magyar János, országos bajnok és aranykoszorús pilóta, aki 25 éve modellezik. A szakköri élet szeptemberben kezdődött. Kerékpárral megyünk a falu határába, ahol a réten repülőbemutatót tartanak az új szakkörösöknek. Láthatják itt azt a modellt, amilyent az év során maguk is építenek. Ezzel a géppel az alapfokú tanfolyam 5. osztályos tanulói már meg is kísérelhetik a vontatást. Nagy élmény a felröppenő, tovasuhanó gépet látni. Sokan jelentkeznek minden évben a szakkörbe. A tanulók és a szülők is rájöttek arra, hogy a modellezés nemcsak hobbi, mert a szakkörösök sokkal gyorsabban, pontosabban olvasnak műszaki rajzot, szakrajzot, mint mások. Kézügyességük tökéletesedik, ezt érzik gyakorlati órán, majd később a munkapadnál...

1976 óta szinte minden modellversenyről díjat hoztak, de a legeredményesebb év az 1984-es volt. A Fülöp Sándor Emlékversenyen Egervári Gábor harmadik, Kelemen Gábor negyedik helyezett lett. A Pest megyei bajnokságon Magyar László első, Győrfi Tibor F. I. A-ban harmadik lett. Csepi László a Csepelkupán második, a 75 éves modellezés tiszteletére rendezett Budapest-bajnokságon első, a Repülőmodell OB-n pedig ezüstérmes lett.

Kedvező szelet, jó termiket!

Palágyi István, csapatvezető

PÁLYAVÁLASZTÓK!

Vár benneteket az Egyt

Gyógyszervegyészeti Gyár közössége — gyertek hozzánk szakmát tanulni!
A gyógyszergyártás a korszerű berendezések mellett a jól képzett, lelkiismeretesen dolgozó szakemberek munkáját is igényli.
Általános iskolai végzettséggel várjuk jelentkezéseteket a következő szakmákra:
vegyianyaggyártó, hegesztő, központi fűtés- és csőhálózat-szerelő, vízvezeték- és készülékszerelő, anyagmozgatógép-szerelő, géplakatos, vegyigépszerelő, vas- és fémszerkezeti lakatos, épületvillamossági szerelő, műszergyártó- és karbantartó (csak Budapesten lakók jelentkezhetnek); elekroműszerész, szobafestő, mázoló-tapétázó, padlóburkoló, csatornamű-kezelő. A képzési idő 3 év; kollégiumot biztosítunk.
Érettségi bizonyítványt és szakmunkás-bizonyítványt egyszerre szerezhettek általános vegyész szakmában. A képzési idő 4 év; kollégiumot biztosítunk.
Juttatásaink a tanulmányi idő alatt:
tanulmányi eredménytől függő ösztöndíj, 400 Ft társadalmi ösztöndíj, + ösztöndíj-kiegészítés a tanulmányi eredménytől függően, jutalomlehetőség, szociális juttatások, (segély, ebéd, munkaruha stb.), üdülési és kulturális lehetőségek. Társadalmi szerződést kötünk.
A szakmunkásvizsga után támogatjuk továbbtanulásotokat gimnáziumban, szakközépiskolában, nyelv- és egyéb szakmai tanfolyamokon.
Pályakezdőinket 5 évig beilleszkedési programmal segítjük át a munkába lépés és azt követő időszak nehézségein.
A továbbtanulással kapcsolatban további részletes tájékoztatást ad az Egyt Gyógyszervegyészeti Gyár oktatási osztálya.

Címünk: Budapest, X., Keresztúri út 30—38.
Levélcím: 1475 Bp. Pf: 100 Telefon: 836—702
Jelentkezni lehet személyesen, levélben vagy telefonon. Jelentkezéseket előjegyzésbe vesszük.

Ne feledjétek — vár az Egyt

A BUDAPESTI VEGYIMŰVEK

szeretettel várja az általános iskolát végző fiatalok jelentkezését szakmunkástanulónak az alábbi szakmákra:

esztergályos, marós, hegesztő, vas- és fémszerkezeti lakatos, ács-állványozó, kőműves (kiemelt szakmák); géplakatos, vegyigépszerelő, gáz- és vízvezeték-szerelő, anyagmozgatógép-szerelő, Diesel-mozdony szerelő, villamosgép-szerelő, elektroműszerész, üvegműves, épületasztalos, szobafestő-mázoló, vegyianyaggyártó, erősáramú-berendezésszerelő, villamoshálózat-szerelő, irányítástechnikai műszerész (érettségizett, budapesti lakosok részére).

A kiemelt szakmákban a tanulók a tanulmányi ösztöndíjon felül havi 200 Ft kiegészítést kapnak.

A tanulókkal szerződést kötünk társadalmi ösztöndíjra, melynek összege 300—800 Ft-ig terjedhet, valamint ennek 10—50%-áig tanulmányi pótlékot adunk, a tanulmányi eredménytől függően. Vidékiek részére kollégiumi elhelyezést biztosítunk.

Gyakorlati oktatás alatt a tanulók kedvezményes ebédet, védőruhát kapnak. A tanulmányi eredménytől függően nyereségrészesedést fizetünk.

A törzsgárdatagság elismerésénél a tanulóéveket beszámítjuk.

Dolgozóink pihenését szolgálják a Duna és a Balaton melletti üdülőink. Számtalan sportolási lehetőséget nyújtanak a vállalat sportszakosztályai.

A szakmunkásvizsga letétele után a vállalat a továbbtanulni szándékozókat támogatja.

Jelentkezni lehet személyesen vagy írásban a BUDAPESTI VEGYIMŰVEK személyzeti és oktatási osztályán

Budapest IX., Kén u. 5. — 1097; telefon: 277—275.

A NYUGODT TANULÁST SEGÍTI A BIZTOS PÁLYAVÁLASZTÁS

Érdekes, változatos szakmát ajánlunk figyelmetekbe. A Chinoin közössége kiváló szakmunkásokat nevelt, ez biztosítéka gyárunk jó hírnevének itthon és külföldön egyaránt. Már most dönthettek továbbtanulásotokról.

Válasszátok a gyógyszergyártó szakmát!

JELENTKEZZETEK: gyógyszergyártó (vegyész), lakatos, hegesztő, villanyszerelő, esztergályos, csőszerelő szakmunkástanulónak!

A gyógyszergyártó tanulókat korszerű tanlaboratóriumban, gyógyszeripari tanműhelyben képezzük. Harmadéves, vállalati ösztöndíjas tanulóinkat (legalább közepes tanulmányi eredmény esetén) kb. 1000 Ft juttatásban részesítjük. A római-parti csónakházunkban sportfelszerelésekről is gondoskodunk.

Címünk: CHINOIN GYÓGYSZERGYÁR OKTATÁSI OSZTÁLY

Budapest IV., Tó u. 1—5.
Telefon: 690-900/531-es mellék; és

CHINOIN NAGYTÉTÉNYI GYÁREGYSÉG SZEMÉLYZETI OSZTÁLY,
Budapest XXII., (Nagytétény), Bányalég u. 2.
Írásbeli jelentkezés: Budapest Pf. 49. — 1780

A LŐRINCI FONÓ

vár benneteket, nyolcadik osztályos és általános iskolát végzett LÁNYOK és FIÚK!
Az 1985/1986-os tanévre a következő szakmákra iskolázunk be általános iskolát végzett, egészséges 14-15 éves LÁNYOKAT és FIÚKAT:
lányokat fonó; fiúkat textilipari gépszerelő, géplakatos valamint esztergályos szakmára szerződtetünk a LŐRINCI FONÓ szakmunkástanulójaként.
Felvételi vizsga nincs! A tanulmányi idő 3 év.
A tanulmányi idő alatt jól képzett nevelők, tanárok és gyakorlati oktatók nyújtanak segítséget a fenti szakmákat választó, szorgalmas tanulóknak a sikeres vizsga letételéhez és a szakmunkás-bizonyítvány megszerzéséhez.

JUTTATÁSAINK:
FONÓ szakmunkástanulók részére:
— napi 4 Ft-ért ebéd;
— havi 20 Ft-ért autóbuszbérlet.
A három tanév teljes idejére ingyenes a
— kollégiumi elhelyezés;
— tankönyvek, tanszerek;
— munkaruha, iskolaköpeny, fejkendő, munkacipő.
Ezenkívül a tanulókat a következő juttatások illetik meg havonta:
— társadalmi alapösztöndíj 500 Ft, valamint tanulmányi pótlék, amely 150—250 Ft lehet (a tanulmányi eredménytől függően).

A többi szakmunkástanuló részére juttatásaink a következők:
— kollégiumi elhelyezés;
— havonta autóbuszbérlet;
— napi 4 Ft-ért ebéd (az iskolai napokon az iskolában, üzemi gyakorlat idején gyárunkban);
— társadalmi alapösztöndíj 500 Ft, valamint tanulmányi pótlék, amely 150—250 Ft lehet (a tanulmányi eredménytől függően);
— tanulmányi ösztöndíj a II. évfolyamtól 130—600 Ft (a tanulmányi eredménytől függően).
A LÁNYOK és FIÚK részére a III. évben lehetőséget biztosítunk a teljesítménybérben történő foglalkoztatásra.
A kereseti lehetőség a szakmunkás-bizonyítvány megszerzése után a FONÓ szakmában 4000—6000 Ft, a többi szakmában a bérbesorolási kategóriától függően alakul.
Kérésedre postafordultával részletes tájékoztatót küldünk.

Címünk: Pamutfonóipari Vállalat
Lőrinci Gyár
Budapest XVIII., Gyömrői út 85—91.
Ha úgy határozol, hogy hozzánk jössz szakmunkástanulónak, akkor kérd meg osztályfőnöködet, hogy a továbbtanulási jelentkezési lapodra írja rá, hogy a LŐRINCI FONÓBA jelentkezel: fonó, textilipari gépszerelő, géplakatos vagy esztergályos szakmára!
A jelentkezési lapodat a szakmunkásképző intézet címére szíveskedj elküldeni.
FONÓ szakmára: Bolyai János Textilipari Szakközépiskola és Szakmunkásképző Intézet,
Budapest V., Markó u. 18—20.
A többi szakmára: 4. sz. Vörös Csillag Ipari Szakmunkásképző Intézet
Budapest XIX., Pf. 134. — 1675
Jelentkezni lehet személyesen, levélben vagy telefonon az 585-122/184-es melléken.
Szeretettel várunk gyárunk szakmunkástanulójaként!

NYOLCADIKOSOK, FIGYELEM!

Gyertek a Magyar Hajó- és Darugyárba szerkezeti lakatos, hegesztő, csőszerelő, gépi forgácsoló (esztergályos), gépszerelő, villanyszerelő, ács-állványozó, öntő szakmát tanulni.

A képzés ideje: 3 év.

Amíg tanulsz, biztosítva van: kollégiumi elhelyezés, korszerűen felszerelt tanműhely, a tanulmányi ösztöndíjon felül, szakmától függően 700—1000 Ft társadalmi ösztöndíj, napi 3 Ft-ért ebéd; nyereségrészesedés, üdülés balatoni üdülőinkben, sportolási lehetőség vállalatunk nyolc sportszakosztályában.

A szakmunkásvizsga után továbbtanulási lehetőség. Munkába álláskor 4000—5000 Ft juttatás. Modern munkásszálloda. Jó kereseti lehetőség.

Érdeklődni és jelentkezni lehet:

MHD központi oktatási osztály,

Budapest, Váci út 202. — 1094.
Telefon: 296-203.

MHD Tiszafüredi Gyáregység: Tiszafüred,
Telefon: 53.

MHD Balatonfüredi Gyáregység, Balatonfüred,
Telefon: 06-80-40-100.

MHD Váci Gyáregység, Vác, Derecske dűlő,
Telefon: 06-27-11-411.

ÁTLAGOSÉK

(Családregény, több egészen apró fejezetben.)

V.

ZAJLIK AZ ÉLET

Átlagos Jenő, a Manipulátor Művek középkorú, közepes termetű és közepes képességű dolgozója egy szép napon kissé szívdobogva torpant meg az ajtó előtt. Odabentről rohanó lábak dobogása, tompa puffanások hallatszottak, és a baljós neszeket szilaj indulatszavak és tőmondatok tették drámaivá. Rosszat sejtve lépett a lakásba. Lehet, hogy tűz ütött ki, lehet, hogy víz ütött ki, lehet, hogy gáz, lehet, hogy áram . . .

A valóság azonban ezúttal is találékonyabbnak bizonyult az aggódó képzelet sablonjainál. Alighogy a hazatérő apuka mögött becsukódott az ajtó, a kis Emese bicegett elő. Egyik lábát minden lépésnél hátul magasan a feje fölé lendítette, miközben a karjait mereven előrenyújtotta. Az utolsó lépés után így maradt, és várakozásteljesen nézett.

Átlagos Jenő lelke egy szemvillanás alatt zúzmarás lett a rémülettől. Vajon miféle sátáni kór támadhatta meg ezt az ártatlan kisgyermeket? És hol vannak a mentők? Egyáltalán, gyógyítható az ilyesmi?

— Szia — motyogta. — Ezentúl így fogsz járni?

— Igen, apu! — hagyta rá a kis Emese. — Így is jöttem haza az iskolából. Nem próbálod ki?

Átlagos Jenő egy pillanatra elképzelte magát, amint hasonló mozdulatokkal rohan a villamosmegálló felé, vagy végiglejt a Manipulátor Művek folyosóján, de már a gondolattól is megfájdult a dereka.

— Nem — mondta végül. — Nem próbálom ki. Az én koromban már az is bravúrnak számít, hogy egyáltalán járni tudok.

Nem sejtette, hogy menynyire közel jár az igazsághoz. Amikor belépett a szobába, nyomban megbotlott valamiben, és csak egészen különleges mozgáskombinációval sikerült talpon maradnia. A szobát ugyanis ágybetétek, takarók és pokrócok borították.

— Mi ez? Tornaterem vagy menedékhely?

— Tébolyda — mondta Helga, aki valamiféle félig sikerült spárgában hajolt a talajra helyezett földrajzkönyve fölé. — Ez a kis őrült a sírba tesz. Valahogy rávett, hogy csináljak egy spárgát és így maradtam. Most így kell elsajátítanom Afrika hegy- és vízrajzát.

— Figyeljetek! Ezt ki tudja megcsinálni? — süvöltött közbe a kis Emese. Zárt lábbal és nyújtott térdekkel előrehajolt, két tenyerét a talajra helyezte, és ebben a pózban végigaraszolt a szobán.

— Én már napok óta így járok ki felelni a suliban! — legyintett unottan a sarokból Jeromos, aki azzal töltötte a délután jelentős részét, hogy gúnyoros megjegyzéseket tett.

Átlagos Jenő felsegítette Helgát, és közben segélykérően nézett körül.

— Hol vagy, énekesmadaram? Mi történik itt?

— Zajlik az élet! — kiabált Átlagos Jenőné, született Pókaszepetki Annamária, a lakás másik végéből.

— Miért, valami baj van netán?

— Nem is tudom. Nem csípte meg valami mostanában a mi kis Emesénket?

— Ha csak egy szemernyit is érdekelne a családod, édes fiam, akkor te is tudnád, hogy a mi kis Emesénk különtornára jár. Istenkém, arra buzdították, hogy itthon is gyakoroljon. Te persze, rögtön különösnek találod, ha valaki nem olyan lomha, mint egy sütkérező kafferbivaly.

Átlagos Jenő nagyon szeretett volna valami frappáns dolgot válaszolni, de ebben a pillanatban a kis Emese suhant feléje tigrisbukfencben, úgyhogy arra kellett koncentrálnia, hogy a bőrét mentse.

— Mondd csak, te igazgyöngy — szambázott apu a puha talajon. — Hárfa szakosztály nem alakult véletlenül a suliban?

— Az nem — tért vissza egy percre Helga Afrikából. — Viszont terveznek egy vadászkürt szakkört. Én abba jelentkeztem.

— Én meg beléptem a Kis Ércbányász Körbe! — újságolta Jeromos. — Állítólag itthon is kell majd gyakorolnunk a csákányozást.

— Pompás! — lelkendezett apu. — Én majd tüzikovács műtárgyakat tüzikovácsolok a hallban, anyátok meg beiratkozik egy müezzin tanfolyamra és az erkélyen fog gyakorolni.

Egy picit elábrándoztak a szédítő távlatokon, ám a kis Emese kijózanította a családot.

— Persze — mondta. — És én akkor hol fogom gyakorolni a kézenátfordulást?

Jeromos azonban ezúttal is megtalálta a kátyúból kivezető utat.

— Van egy óriási ötletem. Iratkozz be különtornára.

— Tehát a Szahara mellékfolyói . . . — kezdte újra Helga telitorokból, de a téma nem tudta lebilincselni a többieket.

— Figyeljetek! — kiabált megint a kis Emese. — Most jön a cigánykerék!

— A pofám leszakad! — állította Helga. — Nem lehetne ezt egy picit csendesebben? Nekem még a történelem kerekével is foglalkoznom kéne.

Anyu porszívózni kezdett, Jeromos feltett egy lemezt a Megawatt együttestől, apu meg bekapcsolta a tévét, hogy megtekintse a Fülöpszigetek—Srí Lanka mérkőzést, amelytől állítólag nagyon sok minden függött.

Este 11 óra tájban, amikor minden elcsendesedett, hirtelen megszólalt a csengő.

— Ki az ördög lehet az? — dohogott Átlagos Jenő, és kinyitotta az ajtót. Barátok, ismerősök, szomszédok és rokonok népes csoportja zuhant be a lakásba. Néhányan szundikáltak, másoknak az arcuk rángatózott az idegességtől, és volt, aki egy pohár vizet kért az irgalmas emberiesség jegyében.

— Ti itt álltok délután háromtól? — csodálkozott a házigazda. — És miért nem csöngettetek előbb . . .?

Cser Gábor

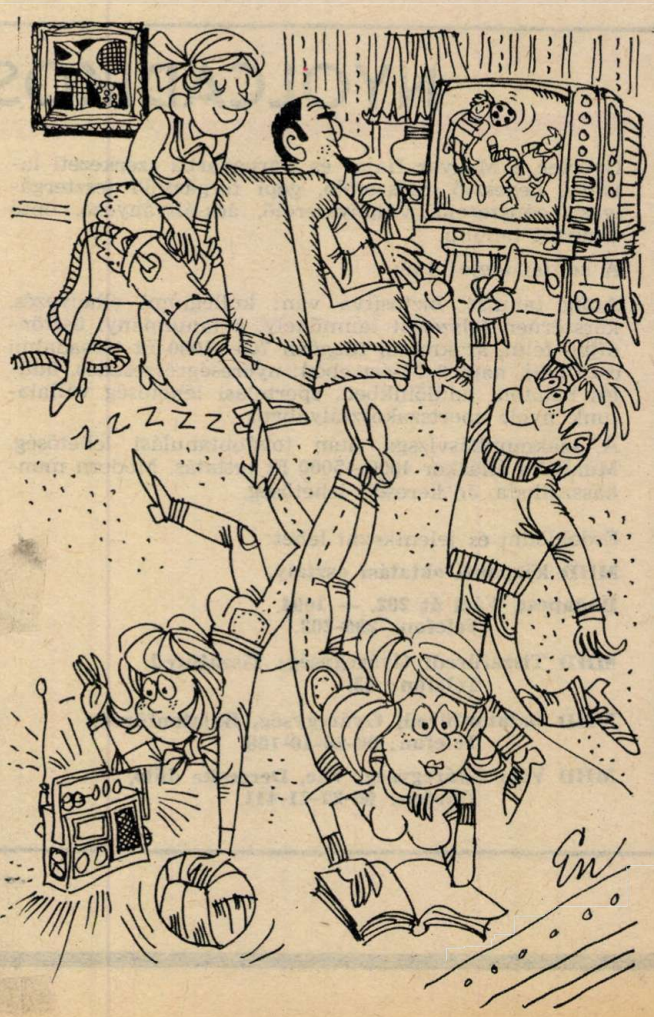

ENDRŐDI ISTVÁN RAJZA

FIGYELEM!

Az 1985/86-os tanévre a 14. életévüket betöltött és általános iskolát végzett **lányokat szövő; fiúkat villanyszerelő, forgácsoló, szerkezeti lakatos, textilipari gépszerelő** szakmára beiskolázunk szakmunkástanulónak.

Tanulmányi idő: 3 év.

Juttatások: minden szakmában 500 Ft társadalmi ösztöndíj. Ezenkívül a tanulmányi eredménytől függően 20—40% tanulmányi pótlék, valamint 410—620 Ft-ig terjedő tanulmányi ösztöndíj, plusz 130 Ft jövedelempótlék.

Ingyenes munkaruha. Elhelyezés kollégiumban. Ebédet 3 Ft-ért biztosítunk az iskolában és üzemi gyakorlat idejére a gyárban.

A vállalat termékeiből kedvezményes vásárlás évente egy alkalommal. A kereseti lehetőség a szakmunkásvizsga letétele után szövő munkakörben 5% szakmunkás-, valamint műszakpótlékkal 4000—5800 Ft/hó, a többi munkakörben bérbesorolási kategóriától függően alakul.

A továbbtanulást támogatjuk.

Jelentkezni lehet személyesen, hétfőtől—csütörtökig 8—15 óráig.

Levélre részletes tájékoztatót küldünk.

Cím: Budapest, Pf. 391. 1394.

PAMUTTEXTILMŰVEK BUDAPEST PATEX

A MAHART HAJÓJAVÍTÓ LEÁNYVÁLLALATA

SZAKMUNKÁSTANULÓ-FELVÉTELT HIRDET A KÖVETKEZŐ SZAKMÁKRA:

SZERKEZETLAKATOS (HAJÓÉPÍTŐ), HEGESZTŐ, CSŐHÁLÓZAT-SZERELŐ, ÁCS, ASZTALOS, VILLANYSZERELŐ, FESTŐ-MÁZOLÓ, GÉPLAKATOS (MOTORSZERELŐ), ESZTERGÁLYOS.

JUTTATÁSOK:

— munkaruha, kedvezményes étkezés;
— kollégiumi elhelyezés;
— a III. évben teljesítmény- (szakmunkás) bérezés;
— társadalmi tanulmányi ösztöndíj;
— szerződés esetén állandó kedvezményes vasúti igazolvány.

ÜZEMEINK VANNAK:

Budapesten, Dunaharasztin, Szegeden.

JELENTKEZNI LEHET:

a vállalat személyzeti és oktatási osztályán,
Budapest, Pf, 97. 1325.
vagy Budapest, IV., Népsziget,
telefon: 697-777 és
szegedi üzemünkben:
Szeged-Tápé — 6753.

GYERE HOZZÁNK!

Ötnapos munkahéttel dolgozó gyárunkba jó kereseti lehetőséget nyújtó **fonó-szövő szakmára lányokat; villanyszerelő, lakatos, textilgépszerelő szakmára fiúkat** szerződtetünk

szakmunkástanulónak,

akik az 1984/85-ös tanévben fejezik be az általános iskolát.

A tanulóidő 3 év.

A tanulóidőre ingyenes kollégiumi elhelyezést és napi 4 Ft térítésért teljes ellátást biztosítunk. Havi ösztöndíj a tanulmányi eredménytől függően 900—1120 Ft, továbbá 100, 150 és 200 Ft tanulmányi pótlék. Az utolsó évben tanulóink már teljesítménybérben kerülnek elszámolásra. A szakmunkásvizsga letétele után ifjúmunkásaink — a lányok leányszállón, a fiúk albérletben kerülnek elhelyezésre.

Jelentkezés levél útján „szakmunkástanuló" hivatkozással történik.

Pamuttextilművek Budai Gyára
személyzeti osztály
Budapest XI., Hauszmann A. u. 20.

Levélcím: 1502 Budapest
Pf. 43.

PAMUTTEXTILMŰVEK BUDAPEST PATEX

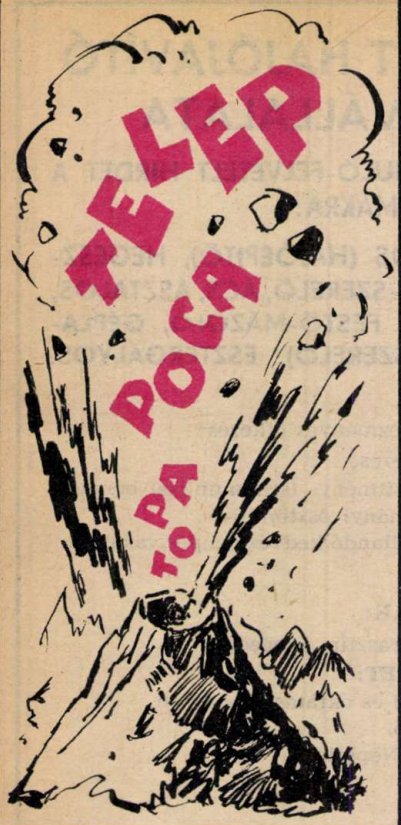

BETŰ(Z)HÁNYÓ. Félelmetes a vulkánkitörés. A képünkön látható azonban szórakoztató. Olvasd össze helyes sorrendben a kilövellt betűket és megtudod, melyik az a tűzhányó, amely „földobta" őket.

POP-REJTVÉNY

DÉVÉNYI TIBOR KÉRDEZI:

a képen látható híres csehszlovák táncdalénekes nevét.

1. K . . . G . . .
2. Cs . . . N . . .
3. J . . . L . . .

Figyelem! Mindig csak az általatok helyesnek tartott nevet kell beküldeni a háromból!

TÖPRENGŐ

SZERKESZTI: FÜLEKI JÁNOS

UTAZÁS A NAGYVILÁGBAN. Arra kérünk, mielőtt a rejtvények megfejtéséhez kezdenél, vedd elő az atlaszodat. Ugyanis ezen a két oldalon földrajzi témájú rejtvényeket találsz, amelyek reméljük, hogy jól elszórakoztatnak. A térkép böngészése magában véve is szórakozás. A kettő együtt kellemes időtöltést ígér.

A rejtvények megfejtését lehetőleg postai levelezőlapon küldd be. Ha csak kettőt tudsz megfejteni – és azok jók –, már részt vehetsz a heti jutalomsorsoláson. Beküldési határidő: december 3. (Címünk: Budapest, Jászai Mari tér 5. – 1397.) A borítékra vagy levelezőlapra írd rá: „TÖPRENGŐ".

FELELJ GYORSAN! Az alábbi kérdésekre zömében a térkép segítségével tudod valóban gyorsan megtalálni a jó választ.

1. Melyik főváros van közelebb Budapesthez: Moszkva vagy Stockholm?
2. Az Amerikai Egyesült Államoknak New York után melyik a második legnagyobb városa: Chicago vagy Los Angeles?
3. A világ leghosszabb alagútjai között találjuk a Seikan (Japán) és a Simplon (Olaszország—Svájc között) alagutakat. A kettő közül melyik a hosszabb?
4. E két folyam közül melyik a hosszabb: a Volga vagy a Mississippi?
5. Melyik szigetország nagyobb: Kuba vagy Nagy-Britannia (Brit főszigetet)?
6. A Szovjetunióban levő Marx-csúcs és Lenin-csúcs (mindkettő a Pamír hegységben van) közül melyik a magasabb?
7. Melyik ország területe a nagyobb: Svédországé vagy Spanyolországé?

A 27. SZÁM MEGFEJTESEI.

— TÖRTÉNELMI REGÉNY: Szabó Pál: Isten malmai. — AUTÓPARKOLÓ: A 3-as számúból 6 darab van. — MI A CSODA LEHET AZ A . . .: B, B, A, C, C, B, B, A, C, C, B, C.

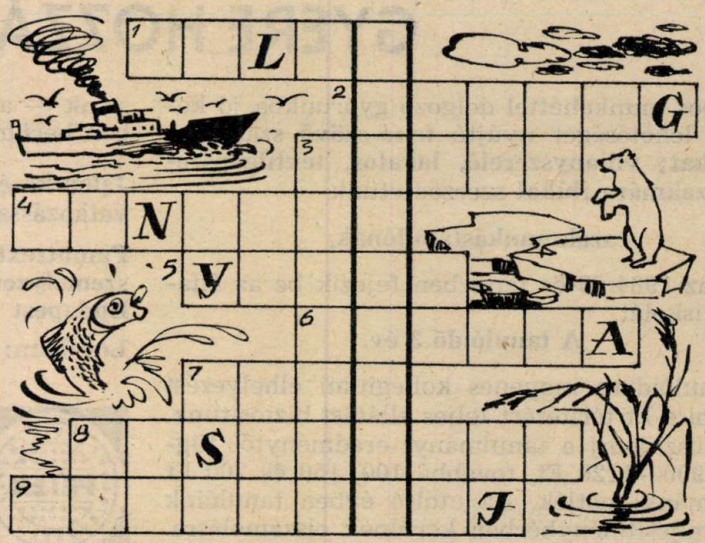

VÍZ, VÍZ, VÍZ . . . Kilenc folyó nevét kell beírnod a számokkal jelzett sorokba, és a vastagított, függőleges sorban egy folyam nevét olvashatod. Könnyítésül előre beírtunk egy pár betűt és megadjuk a folyók „lelőhelyét" is. 1. ÁZSIA 2. ÁZSIA 3. EURÓPA 4. ÁZSIA 5. ÉSZAK-AMERIKA 6. ÁZSIA 7. EURÓPA 8. ÉSZAK-AMERIKA 9. ÁZSIA.

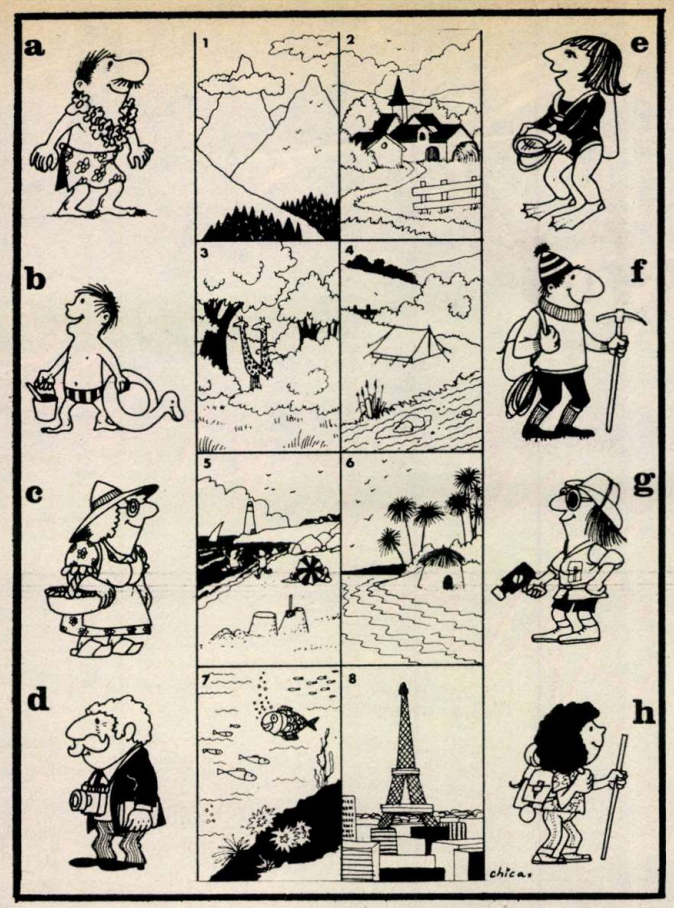

KERESIK A HELYÜKET. Rejtvényünknek nyolc szereplője van. Mindegyikük tanácstalanul áll, mert nem találja a helyét. Mondd meg, hogy ki, hová menjen! Párosítsd a számokat a kisbetűkkel!

PÉNZEK. Az ábrában országok és pénznemeik nevét kevertük össze. Keresd meg az egymáshoz tartozókat!

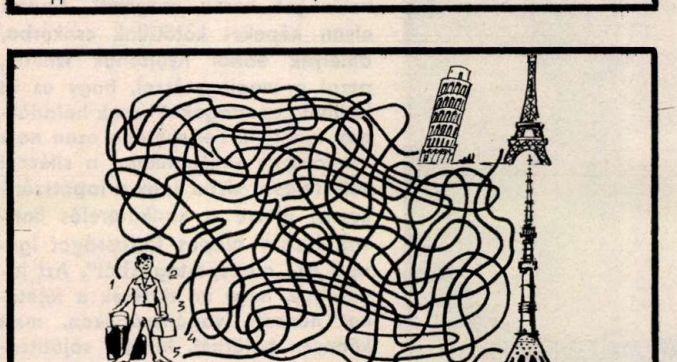

TORONYIRÁNT. Európa három híres tornya szerepel a rajzon. Keresd meg azt az utat, amelyik elvezet az egyikhez. De melyikhez?

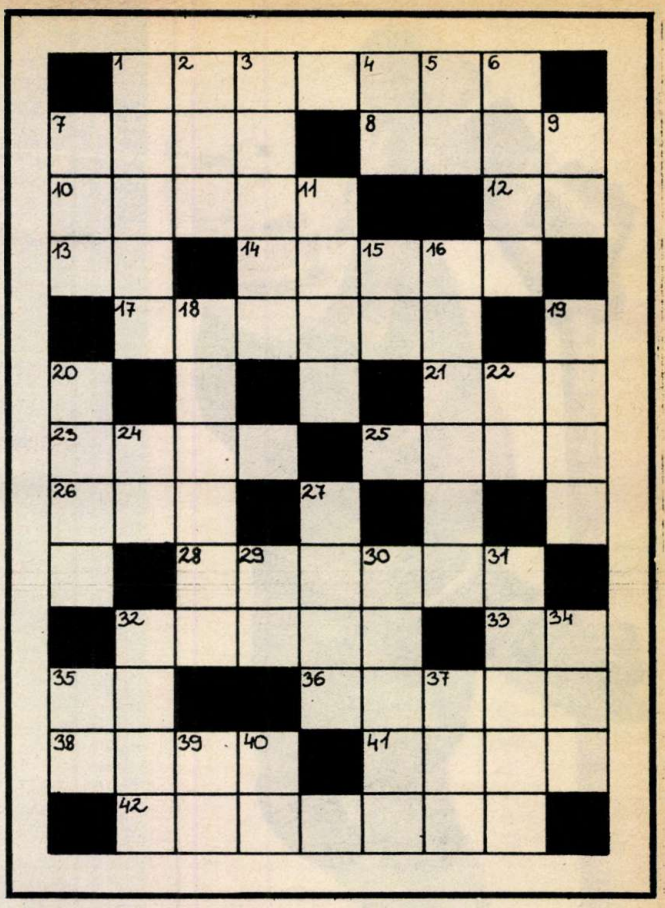

AFRIKAI ORSZÁGOK. A vízszintes 1., 42., a függőleges 1., 20., 30. sorban afrikai országneveket találsz. Megfejtésként ezt az öt nevet kell beküldened.

VÍZSZINTES: 1. Kis ország Afrika nyugati partján (zárt betű: É). 7. Lagúnát elzáró keskeny földnyelv a tengerben, esetleg: tóban. 8. A hindu vallás istene. 10. Kutyaköltség. 12. Ajándékoz. 13. Római 51. 14. Így is hívják a farkast. 17. Szigetlakó európait. 21. A gépkocsi vezetését tanították benne. 23. Vissza: énekesmadár. 25. Szovjet folyó. 26. Kinek öröm, kinek bánat ezt látni, hallani. 28. Becézett lánynév, névelővel. 32. A pesterzsébeti művelődési otthon népszerű neve. 33. Szikora Dezső (első kockában kettős betű). 35. Az emberiség legrégibb kora. 36. Női név, ékezettel. 38. A zászlóhoz fűződő ige. 41. Ma már ritka női név. 42. Afrikai ország. Fővárosa: Lagos (zárt betű: É).

FÜGGŐLEGES: 1. Nagy ország Afrika északi részén. 2. Gyakoribb női név. 3. Január 14-i névnap. 4. Réti Sándor. 5. Azonos magánhangzók. 6. Miskolc hegye. 7. Talál. 9. Így kezdődik az adoma! 11. Hegycsúcs (zárt betű: M). 15. D. L. 16. Kozák kapitány volt. 18. Csillagkép. 19. Becézett igazgató! 20. Kicsi ország Afrikában (a Guineai-öbölnél). 22. Szovjet repülőmárka. 24. Függőleges 20. része! 27. Tetőt fedik vele. 29. 3,14. 30. Ennek az afrikai országnak nincs tengerpartja. 31. Fulladásos nehéz légzés (második kockában kettős betű). 32. Kis értékű holmit lop. 34. Ada betűi keverve. 35. Gyilkol. 37. O. M. I. 39. Mutatószó. 40. Azonos mássalhangzók.

INTARZIA. Három ország nevét „építettük" be ezekbe a mondatokba. Vajon megtalálod-e mindegyiket?

MONDOM: OH NE GONDOLD (hogy) ÓDALOGVA LÉPEGETEK. INKÁBB ANDALGOK.

MONDOM: OH NEM AKAROK CAMMOGNI ODA.

MOZDULJ ONNAN! ZAVARLAK A MADARAK BIRODALMÁBA. IGYEKEZZ KÖZÉJÜK!

CSAK HALADÓKNAK!

Rohamosan közeledik a tél, örömöt, élményt, sok-sok sportolási lehetőséget hozva magával. Ezúttal olyan képeket kötöttünk csokorba, amelyek ebből nyújtanak ízelítőt, azzal a megjegyzéssel, hogy az itt látható „sportágakat" csak haladóknak ajánljuk. Feltehetően ezen nem csodálkozik senki, hiszen a síléccel való fejes a vízbe vagy a lapátszánkózás, illetve a karikaterelés korival, bizony alapos jártasságot igényel az „alapsportágakból". Azt javasoljuk, hogy ne törjétek a fejeteket hasonló vagánységokon, mert könnyen betörhet. Inkább sajátítsátok el a sielés, a korcsályázás, a szánkózás minden fortélyát, minél tökéletesebben. Meglátjátok, milyen pompás lesz, ha „csak" hagyományosan űzitek ezeket a sportágakat.

BUDAPESTEN HARCOLTUNK 12

CSILLIK GÁBOR önéletirásából összeállította CS. HORVÁTH TIBOR, rajzolta ZÓRÁD ERNŐ

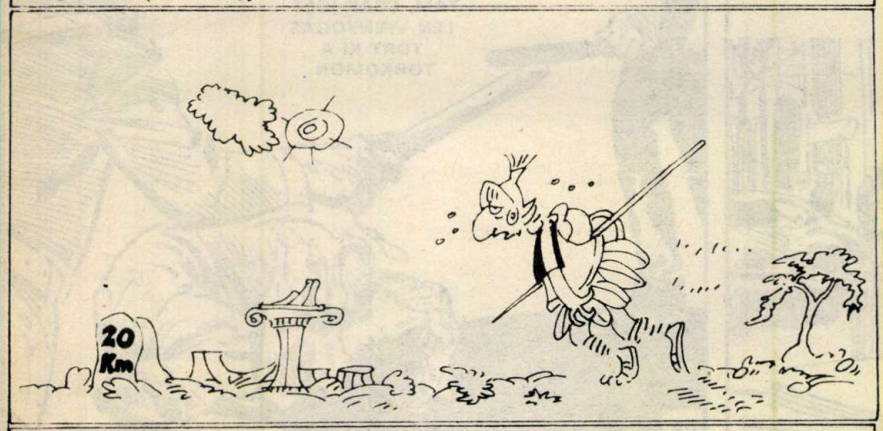

Telitalálat!

KELEMEN ISTVÁN RAJZAI

84/33
XXXIX. ÉVF. • 1984. NOVEMBER 29. • ÁRA: 4 Ft
PAJTÁS

BAKANCSOSOK

(RIPORTUNK A 3–5. OLDALON)

FOTÓ: POTZMANN JÁNOS

A KÖVETKEZŐ SZÁMUNK TARTALMÁBÓL:

A PALÁNKOT SEM ÉRI FEL, DE MEGÉL A JÉG HÁTÁN IS A „KENGURU".

FIZIKUS A KONYHÁBAN. A TUDOMÁNY VARÁZSLÓJA. ÜVEGES JÓZSEF ISKOLA ANDRÁS-HIDÁN.

NEM VÉLETLENUL LETTEM SZÍNÉSZ. „DARUMADÁR FENN AZ ÉGEN". A BOHÓC HEGEDŰJE. SAS A KABARÉBAN.

margó

A TÖRTÉNELEM TANÍTVÁNYAI

A fiú a hetedik béből azt mondja; ő már végképp nem ért semmit. Hogy értetlenségének hitelt adjon, ajkát lebiggyeszti, szemüvegét orra nyergére ejti és széttárja karját. Mert — mondja inkább magának, mint nekem, miközben orra nyergén föltolja szemüvegét —, hogy is állunk a történelemmel?

Mondom neki: a történelemmel nagyon jól állunk. Legalábbis, ami engem illet: világéletemben ötös voltam töriből, s máig szeretem faggatni az elmúlt időket. S ha jól tudom, teszem hozzá, ő maga sem panaszkodhat sem tantárgybeli jegyére, sem a téma iránti érdeklődésére.

A fiú a hetedik béből leinti okfejtésemet, mondván, hogy nem erre gondolt. Vagyis, hogy ő már egyáltalán semmire sem gondol, csak ül és nem érti az egészet. Merthogy kinyitja a tankönyvet, amiben valamit talál. Aztán meg bekapcsolja a rádiót, a tévét, kihajtja az újságot, abban pedig mást talál. Sorolja is a példákat elvesztett és nyert csatákról, hősökről és árulókról, sikerekrők és balsikerekről viharos történelmünkből. Eseményeket, melyeknek lám, legalább kétféle értékelésük adódik, aszerint, hogy régebbi vagy újabb kiadású könyvet olvas az ember.

Nem mosolygom meg a fiút, jól emlékszem még a magam effajta kérdésére! A rácsodálkozásra azokra a változásokra, melyek nemcsak a tévében, a rádióban, a könyvekben, a sajtóban, de magamban is végbementek egyes dolgok megítélésében. Hiszen nem csupán a történelmet értékelő szakemberek, de mi magunk is időnként hősnek látunk tévelygőket, árulónak bélyegzünk az élet valóságával számolókat, kis csatákba érzünk bele nagy győzelmeket, s nem fogadjuk el dicső küzdelemnek a mindennapok kiállását. S nem is az a baj, hogy egy azon dolgot többen többféleképpen látunk, s látjuk másképp időről időre magunk is. Napjaink történelmi témájú könyvei, filmjei — így Bokor Péter népszerű Századunk sorozata — éppen azzal hitelesítik mondanivalójukat, hogy több oldalról mutatják be az eseményeket.

Historia est magistra vitae. A történelem az élet tanítómestere, vallották a régiek. Rajtunk múlik, hogy e nagy mesternek milyen tanítványai vagyunk.

Major Árvácska

PAJTÁS

A MAGYAR ÚTTÖRŐK SZÖVETSÉGÉNEK KÖZPONTI LAPJA

Szerkesztőség: Budapest, Jászai Mari tér 5. 1397

Telefon: 321-987
321-988
321-989

Postafiók: Bp. 62. Pf. 508. 1397

Főszerkesztő: SOMOS ÁGNES
Főszerkesztő-helyettes: BŐCS FERENC
Olvasószerkesztő: HORVÁTH ANITA
Művészeti szerkesztő: CZIFFERSZKY BÉLA, FORRAI JÁNOS
Kiadja az Ifjúsági Lap- és Könyvkiadó Vállalat
Felelős kiadó: DR. PETRUS GYÖRGY igazgató
Kiadóhivatal: Budapest, Révay u. 16. 1065 Telefon: 116-660
Terjeszti a Magyar Posta. Előfizethető a hírlapkézbesítő postahivataloknál, a kézbesítőknél és a Posta Központi Hírlap Irodánál (KHI Budapest, József nádor tér 1. 1900) közvetlenül vagy postautalványon, valamint átutalással a KHI 215-96 162 pénzforgalmi jelzőszámra.

Előfizetési díj: egész évre 139,50 Ft I. félévre 77,50 Ft II. félévre 62 Ft

84.2831 Athenaeum Nyomda, Budapest
Rotációs mélynyomás
Felelős vezető: SZLÁVIK ANDRÁS vezérigazgató

HU ISSN 0030-9583

INDEX: 25 695

A beküldött kéziratokat, fotókat és rajzokat nem őrizzük meg és nem küldjük vissza.

BAKANCSOSOK

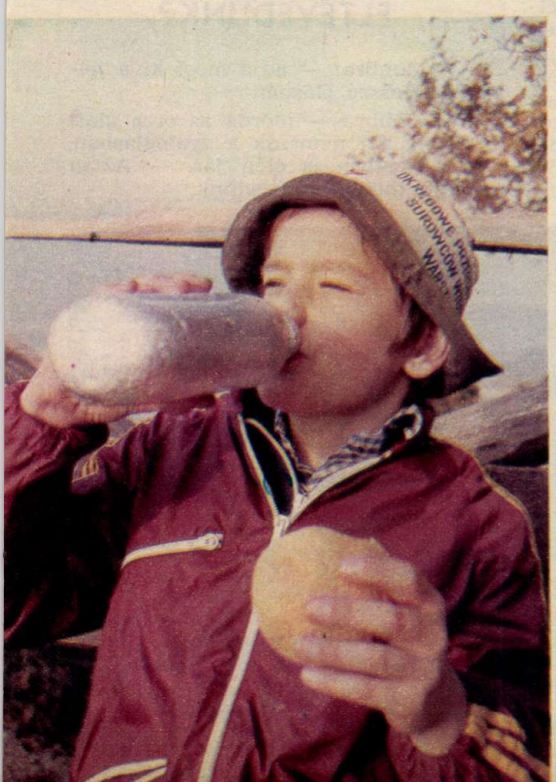

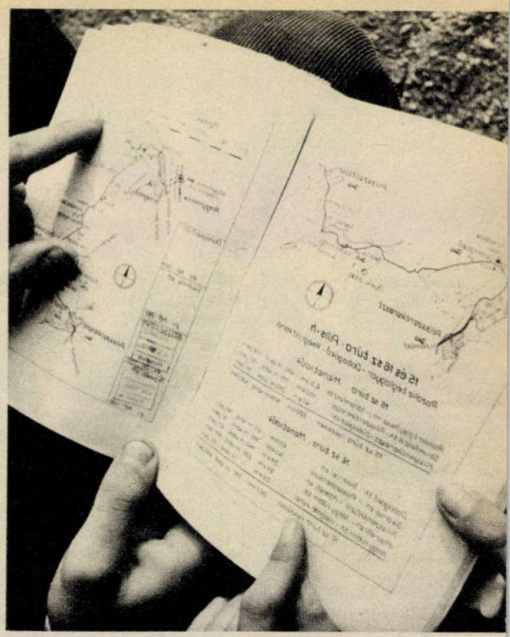

A teljesített túraszakaszt bélyegző igazolja a naplóban. Ahogy gyűlnek a kilométerek, úgy szaporodnak a pecsétek a lapokon

Várjuk a komp érkezését a visegrádi kikötőben, s közben a téli tervekről beszélgetünk

Az arcokon már fáradtság ül; nem kis dolog húsz kilométert gyalogolni hegyen-völgyön át

— Dagonya — a — a!

A hang végigfut az erdőn, megrezegteti a fák széltől, esőtől tépázott leveleit, kifut a tisztásra. Ki tudja, tán még a visegrádi kikötőig is elér.

— Dagonya!

Visszhangozzák a fák, a levelek és tán' a visegrádi kikötő kövei is. Körülöttem a kis csapat, mint jelszót, úgy adja tovább. Mi az ördög lehet ez a dagonya, tanakodom magamban. Nincs sok idő a tanakodásra, máris megtanulom a szó értelmét: bokáig merülök a cuppanós sárba.

— Hát ez a dagonya — mondják körülöttem többen is, és nem átallják a nevetést. Ennyi tanulópénz egy újoncnak kijár. Mert a kis csapat körülöttem öreg természetjárókból áll. A negyedikes Vass Zoltán például már másodszor indul ilyen hosszú útra. Tapasztalt kirándulónak természetesen, csak hozzám mérve számít, mert ha Szabó Attilát meg Abonyi Norbertet vesszük, akkor Vass Zoli bizony, ugyancsak kezdő.

— Na, mi van Zöldike, megint fölfedeztél valamit?

A két „öreg róka" nem hagyja ki, hogy ott piszkálja a fiú ifjonti lelkesedését, ahol tudja. Zoli meg ad is alapot a zrikára.

— Jelzés! — kiált föl minden kék csík láttán.

— Apám — mondja Szabó Attila —, én egész éjjel azt álmodom majd, hogy jön ez a Zöldike és azt hajtogatja: jelzés!

Miközben lépteimet szaporázom a kis csapat nyomában, azon csodálkozom magamban, hogy a fiú föl sem kapja a fejét. Igaz, a nagyok hangjában sincs bántás, s úgy lehet, Zoli is tudja: a „zöldikéknek" át kell esniük a beavató ceremónián. Amihez a zrika is hozzá tartozik.

ELTÉVEDÜNK?

— Jobbra! — adja most ki a jelszót Hosszú Gáspár.

— Jobbra — morog az orra alatt Szabó, aki nemcsak a gyaloglásban, a szövegben is élen jár. — Aztán majd megint eltévedünk.

Cammogunk, cammogunk... Vagy inkább dagonya látható a képen? Az őszi Pilis útjai a gyakorlott bakancsosokat is próbára teszik

— Miért? Hányszor tévedtél már el velem? — Hosszú Gáspárnak arra is van füle, hogy meghallja az orr alatti morgásokat. Régi természetjáró, a MÁV diszpécsere; gyerekei, meg szakkörvezetői ténykedése révén jó ismerője a gyermeklelkeknek.

— Egyszer sem — mondja most Szabó Attila és egy kicsit szégyelli magát.

— Éppenséggel eltévedhettünk volna — Gazsi bá' megérzi, hogy a fiú önbizalmának kell a szóbeli vállveregetés. — Emlékszel, Attila, odafönn a Tátrában? Amikor akkora köd lett hirtelen, hogy az orrunkig sem láttunk. Én meg épp tíz perce, hogy előreküldtelek benneteket... No, akkor beleizzadtam a dologba.

CAMMOGUNK, CAMMOGUNK...

Már nyoma sincs az előbbi villanásnak: az ősz Gazsi bá', meg a fekete szemű Szabó Attila félszavakból rakják össze a kassai túra történetét. Bele-beleszól Abonyi Norbi, van emléke neki is elég! Régi bakancsosnak számít a nyolcadikos fiú. A kezdők — rajtam kívül is van első kiránduló: a kicsike Fekete Andrea — szájtátva hallgatják a nagyok történeteit. S azt is, amint megszólal a kórus:

— Cammogunk, cammogunk!

Hosszú Gáspár ért a szóból: megnyújtja lépteit. De nem állja meg a replikát:

— Ha rajtatok múlna, végigfuthatnánk a húsz kilométert.

Ennyi a rákoskeresztúri bakancsosok mára szabott feladata: húsz kilométer Pilisszentlászlótól Visegrádig. Közben szusszanásnyi pihenő a Papréten; álmélkodás a táj szépsége fölött az Urak asztalánál, s gombázás a domboldalon. Jó idő jár a gombákra: most söpört végig az erdőn az eső, párás a levegő.

— Azt ne szedd le, az mérges! — oktatja testvérét Vass Amália. — Nézd meg: gallérja van és árulkodnak a pöttyök is. De ez a másik itt ehető!

— Mit találtam?! — a hatodikos Várhegyi Géza mutatja a markát.

— Csigát! Tollat! Üveget! — megy a találgatás.

Géza marka nyílik, tenyerében egy ötvenes.

— Na, akkor már nem gond, hogy ki fizesse Visegrádon a kólát!

TALÁLKOZUNK ERDEI UTAKON

Visegrádon persze, nem iszik a csapat kólát. Örülnek, hogy elérik a késő délutáni kompot. Gazsi bá', mint ajánlatot, úgy mondja a bakancsosok tervét:

— Legközelebb Mikulás-túrára megyünk.

Úgy válunk, hogy viszontlátást kívánunk egymásnak. S nincs ebben felelőtlen ígérgetés. Hiszen, ha nem a XVII. kerületi 2381-es számú József Attila Úttörőcsapat és a Derkovits Gyula Úttörőház túrázóival, akkor találkozhatunk erdei útjainkon más bakancsosokkal. Jó tudni, hogy egyre többel.

Major Árvácska
Fotó: Potzmann János

BAKANCSOSOK

Húsz kilométer Pilisszentlászlótól Visegrádig... Ahogy a pecsétek szaporodnak a túranaplóban, egyre közelebb minden bakancsos vágya: az országos kék túra jelvény

írni jó!

Nagy borítékot hoz a postás, benne regény vagy novella. Nincs ebben semmi különös, hetente előfordul, hogy vaskos kéziratot kapunk a tizenévesektől. Jobbára fantasztikus regényeket. Ebben sincs semmi különös. Tudjuk jól, hogy a mai gyerekek fantáziáját a világűr-mesék izgatják elsősorban, így aztán sokan megpróbálnak maguk is valami lélegzetelállító történetet kitalálni. Pedig nem könnyű sci-fi-t írni, hogy mennyire nem, az a kedves, buzgólkodó írásokból is kiderül.

Aztán megint jön a postás, hozza a következő nagy borítékot. Feladó: Szabó Zoltán, Debrecen, Nyár u. 19. Megszokott mozdulattal felnyitom, olvasom, s megdöbbenek. Középkori lovagtörténet, de mégsem egészen az. Mintha a konkrétan meghatározható idő fölött lebegne az egész, és mintha nem is gyerek írta volna. Stílusa meglepően felnőttes, kiforrott, csupán az események sokszor naiv logikájában fedezhető fel a gyerekészjárás, no de hogyan is írhatna egy hetedikes fiú — légyen az bármilyen tehetséges — kiforrott, kész, nyomdaérett regényt?! Ennek ellenére úgy sejtem, hogy ebből a fiúból, ha lesz benne elég kitartás és kíváncsiság a világ dolgai iránt, még író is lehet.

Meg kell őt ismernem — gondoltam —, s amint időm engedte, el is utaztam Debrecenbe, hogy szemtől szembe találkozzunk. Amit útközben elképzeltem egy gyerekről — akinek szenvedélye, hobbija az írás, s ezt korához képest nagyszerűen műveli is —, mind „bejött".

A nagymama lakásán találkoztunk. A szobában, amelyben Zoli írni szokott, nagyszárnyú árnyékok tanyáztak, az erkélyre ugyan is hatalmas lombsátor borul.

— Mondd csak, Zoli, mikor érezted először, hogy írni jó?

— Második osztályos lehettem, amikor a tanító néni arra biztatott bennünket, hogy találjunk ki mesét, és írjuk le. Határozottan izgatott lettem. Valami tündérmesét kanyarintottam egy elvarázsolt királyfiról, s miközben írtam, kimondottan jól éreztem magam. Hát még, amikor a tanító néni megdicsért! Egészen jó ez az írás, mondta és mosolygott. Ettől kezdve legkedvesebb időtöltésem lett a fogalmazás. Alig várom azokat a nyugodt, meghitt perceket, néha órákat, amikor írhatok.

Harmadikban új tanító nénit kaptunk, és én sokáig nem mertem neki elárulni, hogy írok. Először meg kellett őt ismernem, meg kellett kedvelnem, s csak azután nyíltam ki előtte. Ő is dicsért, biztatott, s ennek nagyon örültem.

— Szükséged van a biztatásra?

— Gondolom, biztatás nélkül is írnék, de így sokkal könnyebb. A dicséretből önbizalmat merítek és bátorságot. Meggyőződésem, hogy az íráshoz önbizalom kell. Ha azt érezném, hogy mások számára nem meggyőző, amit csinálok, biztosan gyötrődve javítgatnám a mondatokat, és akkor már az egész izzadságszagú lenne. Ötödikben ismét új tanárnő vette át az osztályunkat, s amikor tőle is megkaptam a várva várt elismerést, nagy munkába kezdtem. Elhatároztam, hogy regényt írok, méghozzá egy trilógiát. Előtte már próbálkoztam fantasztikussal is, de az nem sikerült. Szóval, nekiláttam ennek a rendhagyó lovagregénynek, amit a tanár néni biztatására beküldtem a Pajtás szerkesztőségébe, s aminek köszönhetem, hogy most meglátogattak engem.

— Gyerekeknek is megmutatod néha az írásaidat?

— Nem. Nekik még nem mutattam meg. Fogalmam sincs róla, hogy miért.

— Vannak barátaid?

— Van két jó barátom: Kékesi Andris és Gém Feri. Becsülöm bennük, hogy mindenről van véleményük, tehát lehet velük beszélgetni, vitatkozni. Nézetem szerint akkor szövődhet igazi barátság két ember között, ha gondolatviláguk bizonyos pontokon azonos, bizonyos pontokon viszont nagyon is különböző. Nem lehet a barátom az, akivel nem tudok gondolatot cserélni, akivel nem lehet vitatkozni.

— Olvasni szoktál?

— Ó, persze. Rengeteget. Ha nem szeretnék olvasni, azt hiszem, írni sem szeretnék. A kettő összefügg. És moziba, színházba is szeretek járni. Harmadikos koromban olvastam a Csillagok háborúját, utána filmen is megnéztem. Őszintén mondom, nagyon „feldobta" a fantáziámat.

— Kedves könyveid?

— Egri csillagok, Erdőn túli veszedelem, Ivanhoe, Tüskevár... és sorolhatnám. Voltaképpen mindig az a kedves, amit éppen olvasok, illetve, ami olvastatja magát. Előfordul, hogy elkezdek egy regényt és váratlanul abbahagyom, mert nem köt le.

— Szereted a közösséget? Szívesen játszol a gyerekekkel kint az udvaron, a téren?

— Előfordul, hogy lemegyek labdázni a fiúkkal, de inkább egyedül szeretek játszani. Tudom, hogy többet kellene mozognom, de mit tegyek, ha az írás érdekel, s azt csak ülve lehet csinálni.

— Mit lehet egyedül csinálni?

— Rengeteg izgalmas fantáziajátékot. Elképzelek egy történetet és eljátszom. Ilyenkor mindenki én vagyok: a király, a lovag, az ellenfél, s néha még a hadsereg is, amely csatába indul. És magam köré képzelem a tájat is. Mögöttem erdő zúg, előttem a hegyen sötét vár magasodik és mindenfelé úttalan utak...

És a szemét sem kell lehunynia. A képzelet könnyed varázslata pillanatok alatt átrepíti a fantázia tartományába, ahol rejtelmes és csodálatos dolgok történnek gyors egymásutánban. Persze, olyan is előfordul, hogy a cselekmény zaklatott pergése alábbhagy, s a képzelet csöndes mezején csak színek, hangulatok ragyognak. Ilyenkor alig történik valami, ám ezt a látszólagos semmit is meg lehet írni. Bizonyság erre Zoli mellékelt kis karcolata, amelyet reggeli csendből és szomorúságból épített föl, s amelyben megszólal a fenyőfa.

Magyar

BARÁTOK

Nem mozdult semmi. A bokáig érő avarban csak néhány bogár keresett téli menedéket. A reggeli köd rászállt a hegy mögötti erdőre. Álmos, szürke felhők borították az eget, majdnem eltakarták a gyengécske őszi napsugarat is, amelynek halvány fénye alig világította meg a fák tar ágait.

A reggeli csendet hirtelen a száraz avar zöreje törte meg. A zaj erősebb volt, mintha csak néhány sietős, apró állat okozta volna. Ezek lépések voltak. Valaki közeledett az erdei tisztás felé. Ha az erdőnek volna szelleme, biztosan tudna olvasni a léptekből. Aki ilyen lassan halad, annak valami nyomja a szívét. Fel is tűnt a jövevény. Egy kisfiú, akinek ez még csak a hatodik ősze lehetett. Szomorú volt. Fejét lehorgasztva a nagy erdei fenyőhöz ballagott.

Ő a legkisebb a falubéliek között, s ha valami bántja, mindig az erdőbe jön és az öreg fenyő alsó ágára telepszik, mindig csak oda. Ebben a bükkösben ez az egyetlen fenyőfa. Magját a fenti fenyvesből hozta le a szél, és itt ez az egyetlen fa, amely télen sem válik meg sötétzöld tűleveleitől. A kisfiú most is odaült az alsó ágra, és megsimogatta a harmatos leveleket.

— Azt kérded, miért vagyok megint az öledben? — nézett föl a fára. — Talán nem jó, hogy idejöttem hozzád?

A szél feltámadt és a fenyő bólogatni kezdett, mintha azt mondaná:

— Dehogynem! Gyere csak. Ágaim mindig szeretettel várnak.

A fiú értette, tudta mit mond neki nagyra nőtt barátja, s arcát megint a fa csúcsa felé fordította.

— Régi barátom vagy. Mondd meg, miért nem szeretnek engem sehol? Most sem hívtak magukkal a fiúk, pedig még egy régi kulacsot is kerítettem nekik, csakhogy elvigyenek! A hegyekbe mentek. Oda föl! — mutatott a ködtől alig látszó csúcsokra. — Oda, ahol a tieid vannak! Szeretnék egyszer én is odamenni! De nem engednek. Azt mondják, kicsi vagyok, gyenge és idegen. Meg, hogy nem vagyok közülük való.

Elállt a szél. A fenyő hallgatott, mintha gondolkodna, majd halkan susogni kezdett.

— Ne búsulj! Engem is messziről fújt ide a szél, egészen kis magocska koromban. Én is idegen voltam itt. Amikor még alig értem a bükkfák törzsének feléig, engem se vettek észre, de ahogy megnőttem, szeretni, tisztelni és sokan irigyelni kezdtek. Mert magasabb lettem, mint ők, és télen sem hullatom el zöld leveleimet. Ne szomorkodj azért, hogy a fiúk még nem szeretnek. Szeret az erdő és szeretlek én is.

— Igaz is! Nekik nincs ilyen nagyszerű barátjuk, mint nekem! — mondta a fiú és megsimogatta a fenyő ágát.

Most már nem is fájt olyan nagyon, hogy a többiek itt hagyták, valahogy könnyebb szívvel indult haza.

Szabó Zoltán,
7. osztályos

GÖRÖG JÚLIA RAJZA

ZSIBONGÓ

A PAJTÁS TELEXE

Nyilvános bemutatót tartottak Tatán a Komárom megyei iskolákban és művelődési házakban működő Herman Ottó természettudományos körök. ● Portyázások Magyarország jellemző földrajzi pontjaira — elnevezéssel túramozgalmat indít a Magyar Természetbarát Szövetség. A túrák az ország legkeletibb, legészakibb, legnyugatibb, legdélibb, legmagasabb és legmélyebb pontjára vezetnek. ● Gyűjtik a fenyőtobozt a kámoni arborétumban, ahol több, mint háromezer értékes fafaj található. A fenyőtoboz az itt folyó fenyőnemesítési munkához szükséges. ● Misefán készítik a virgácsot az egész ország számára. Az idei Mikulásra százötezret csináltak.

EGY NAP AZ ISKOLÁÉRT

...címmel indított mozgalmat a fehérgyarmati 1364-es számú Petőfi Sándor Úttörőcsapat úttörőtanácsa. A gyerekek egyik szabad szombatjukon személyenként átlagban két-két mázsa almát szedtek le a ménteleki tsz kertjében. Keresetüket új iskolájuk építésére ajánlották fel.

MÚZEUM AZ UDVARON

A makói Széchenyi Általános Iskola udvarán látható ez a szabadtéri minimúzeum. A földművelés régi használati eszközeivel ismerkedhetnek tízpercekben a gyerekek.

TANULÓVEZETŐ

Ugye, pompás járgány? De nem ülök véletlenül fordítva?

A MI SZÁMÍTÓGÉPÜNK

A szentesi Deák Ferenc Általános Iskola saját pénzén vásárolt számítógépet. Az újonnan alakult számítástechnikai szakkörben a gyerekek játszva ismerkedhetnek korunk tudományával.

LÓGOK A SZEREN

Pontosabban szólva: izomerősítő edzés bevásárlás közben.

TAKARÉKOSAK VAGYUNK?

Az Országos Takarékpénztártól kapott tájékoztatás szerint: igen. Az 1983—84-es tanévben például 282 millió forint értékű takarékbélyeget vásároltak az általános iskolások. Zsebpénzéből egy-egy gyerek kb. 204 forintot tett félre. S talán azért, mert a fővárosban több a csábító kirakát, a budapesti gyerekek kevesebbet takarítottak meg, mint a vidékiek.

A HÉT KÉPRIPORTJA: VITORLÁT BONTS!

Mai onedinek a kecskeméti Szórakaténusz Játékház előtt. A tér ötletes hajóján mindennap bekalandozhatják a gyerekek a képzelet óceánjait.

EGY VICC PLUSZ EGY KARIKATÚRA

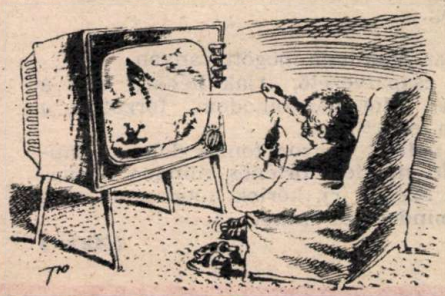

— Soha többé nem megyek iskolába — jelentette ki határozottan az első osztályos Misi.

— De miért?

— Írni nem tudok, olvasni nem tudok, beszélgetni pedig nem engednek.

ZSIBONGÓ

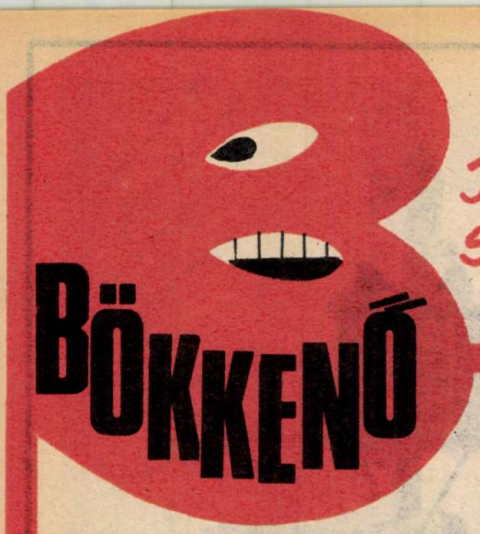

JÁRUNK-KELÜNK SOKAT LÁTUNK, S VAN AMI NEM TETSZIK...

KUGEMANN MESTER INTELMEI

Egy életem, egy halálom, de én ezt a Kugemannt nem hagyom! — határoztam el magam legutóbb, amikor a szerkesztői szigor és a helyszűke kihagyatta velem cikkem mellől K. mester intelmeit. Akkor, a tanulásról írva, igencsak komoly gondolatokat másoltam ki W. F. Kugemann Megtanulok tanulni című könyvéből. (Megjelent 1976-ban, kiadta a Gondolat Könyvkiadó.) Most jutott hely a szerző könnyedebb megjegyzéseire! Azokra például, amelyeket a puskázásról vetett papírra.

● Kis cédulákkal, miniszótárakkal és hasonlókkal csak a naiv kezdők kísérleteznek. Először is, ezek valóban veszélyesek... Másodszor: nagyon sok időt rabolnak el... Harmadszor: a puskázáshoz jó idegek is kellenek... Negyedszer: a puskákat nagy gonddal kell leírni... Ennyi idő alatt az anyag legnagyobb részét meg is tudnánk tanulni.

● Az a tudat, hogy módomban van puskázni, tízszer olyan fontos, mint maga a puskázás.

● ...legfeljebb minden ötszázadik esetben kobozzák el a puskázó dolgozatát.

● Aki írott puskát használ, ezzel csak tapasztalatlanságát vagy értelmi fogyatékosságát bizonyítja (kinek melyik tetszik jobban).

● ...sokan nem is azért puskáznak, mintha feltétlenül szükségük volna rá, hanem mert sajnálják elszalasztani az alkalmat.

● A puskázás az információszerzésnek fárasztó és kockázatos módja.

● Csak akkor szabad puskázni, amikor az előnyök nagyobbak a veszélyeknél.

● ...a puskázással szerezhető előnyöket kicsit túlértékelik. Nem kellene körülötte olyan nagy lármát csapni.

(— jor)

VIGYÁZAT, KUTYÁVAL VAGYOK!

A délutáni csúcsforgalomban sűrű tömeg hömpölyög a járdán.

— Vigyázat, kutyával vagyok!

Csattan a felszólítás, az emberek engedelmesen félreállnak és a tigriscsíkos boxer uralkodói közönnyel elvonul, pórázzal maga után húzza gőgösen homorító gazdáját.

A gyümölcsárus bódéja előtt hosszú sor áll. Négyéves gyermekével egy fiatalasszony áll a sor végén. A kisfiú türelmetlen, egyre nyűgösebb.

— Anyu, menjünk már, vegyél fel — kulcsolja át anyja térdét.

— Maradj már csendben, még nyolcan állnak előttem!

Furcsa, senki sem mondja az asszonynak, hogy menjen soron kívül a pulthoz, hisz gyerekkel van. Bezzeg, ha ő is egy éles fogú boxerrel járna vásárolni!

H. A.

ÉRTETLENKEDEM

Gyerekekkel, mi több: úttörőkkel beszélgetek. Névadójukat említik, számomra eleddig ismeretlen nevet. Rutinból, szinte önkéntelenül jön számra a kérdés:

— Ki volt ő?

A gyerekek — mi több: úttörők — zavarba jönnek. Néznek bizonytalanul egymásra. S már zavarban vagyok magam is. Minek kell nekem mindenféle butaságot kérdeznem?

Elnézést kérve megyek tovább, s csak magamban értetlenkedem. Miért választották ezt a nevet, ha arra sem érdemes, hogy megismerjék a hozzá tartozó alakot? Vagy ha érdemes, hiszen névadóul választották, akkor miért nem tudják, ki volt ő? Ha meg nem tartják fontosnak az egészet, akkor miért hordanak nyakkendőt?

Hiszen nemcsak gyerekek.

Többnek kellene lenniük. — Úttörőknek.

M. Á.

UGYANAZ, KÉTSZER

I.

Nagy iskola a főváros mellett.

Megkér a csapatvezető, írjak néhány sort a csapatnaplóba. Míg gondolkodom, forgatom a naplót. Üres.

— Még nem volt időnk beírni a dolgokat. De hát, mit is írhatna az ember, ugye ha mindig ugyanaz történik? Lapozz hátra, írj valamit. Mindegy, hogy mit. Tudod, ez a beírás úgy is csak formaság.

II.

Kis iskola az isten háta mögötti tanyán.

Megkér a csapatvezető, írjak néhány sort a csapatnaplóba. Míg gondolkodom, forgatom a naplót. Sűrűn teleírt füzet.

— Tudod, nálunk nagyon fontos dolog a napló. Nekünk itt minden történés, minden látogatás esemény. Szépet írj, kérlek, mert a mi gyerekeinknek minden szó üzenet.

(Major)

AMIKOR A CSAPÓ JÖN...!

Bánsági Ildikó játssza a szép anyut, aki másodszor is férjhez akar menni, mert nem jó „egyedül" élni

Csakhogy ehhez másnak is lesz pár szava, történetesen a főszereplőnek, akit Léner Andris személyesít meg

Még teszi-veszi magát az őszi napfény, de ez már nem az igazi. A fiúk úgy futnak le a padlásról, mintha a hideg elől menekülnének. Dideregnek egy kicsit, de azért jókedvűek. Jókedvűek? Ez nem a megfelelő kifejezés. A fiúkat hancúroztatja az öröm, egyszerűen nem bírnak magukkal. Lökdösik egymást és rötyögnek, akkor is, ha nincs rá okuk. A játék, amiben részük van, nem mindennapi. Lehetetlen megszokni, lehetetlen beleunni. Pedig vannak unalmas pillanatok. Olyankor akkorát ásítanak, hogy majd kiesnek a saját szájukon, a következő másodpercben viszont már ismét rájuk tör a kellemes feszültség. Amikor a csapó jön azzal a kis fekete táblával és szigorúan elkiáltja magát: felvétel indul! Ilyenkor a rendező szemöldöke is kiegyenesedik és elkezd zsongani a felvevőgép. Mese nincs, koncentrálni kell. Nem érdemes húzni az időt, mert holnap már tél lesz és az ember gyerekének megcsípkedi a bokáját a fagy.

Filmesekkel a padláson

Budapesten a Palánk utcát sárga falevéllel terítette be az ősz. Az ütött-kopott ház előtt nagy teherautó áll. A ház olyan, mint egy izgalommal teli, nagy csomag, átkötve vastag, fekete kábellel. A házban, meg az udvaron nyüzsögnek a filmesek. A padlásról nem is beszélve. Nahát a padlás, az valami gyönyörű. Tele van kacattal, porral, féllábú székekkel, gerendával, gyerekkel, rendezővel, operatőrrel... Ilyet még nem látott a roggyant tető, a padláson forgatnak. Természetesen filmet.

A fiúkat az ideiglenes büfében érem utol, ahol szalámis kenyeret majszolnak és üdítőt isznak. Léner Andris nincs köztük, a főszereplőnek nem adatik ennyi idő a lazításra. Andris tovább „gyűri" a jelenetet a padláson, ölében a madárcsontú Nehrebeczky Eszti (ragadványnevén Lujza, filmbéli nevén Orsika, szerepe szerint a főhős kishúga). Memorizálnak, játszanak, figyelnek vagy nem figyelnek. Jó lenne már túllenni a jeleneten, és jó lenne, ha ennek az egésznek sose szakadna vége. Mert filmezni remek dolog.

Jó fej a Koltai

Szóval a büfében vagyunk. Próbálok szót érteni Gérnyi Tibivel, Vass Gáborral, Nógrádi Bencével és Mohor Balázzsal. Nehéz ügy. A fiúk ugyanis nem bírnak magukkal. Félmondatokkal játszanak, egymás szavába vihognak, egymás oldalába bokszolnak.

— Ez amolyan filmes barátság? — kérdezem.

— Az — válaszolnak nevetve és tovább dulakodnak.

— Azt tessék megírni, hogy a forgatás szünetében, ha focizunk és a Lénert lerúgjuk, akkor a Léner nem lát a pipától. Majd megőrül! — mondja Bence, mire Vass Gabi odébbtaszítja és átveszi a szót. — És azt is tessék megírni, hogy ez a Bence minden jelenetben úgy áll fel, mint egy cowboy. Olyan vészjóslón. Na meg azt is — folytatják egymás szavába vágva —, hogy a Koltai Róbert, a színész állandóan olyan dolgokat művel, hogy nevetni kell rajta, amikor meg rötyögünk, hát szigorúan ránk szól. Egyébként jó fej a Koltai, de az biztos, hogy nem lehet bolondot csinálni belőle. Nem hagyja. Tetszik tudni, ebben a filmben ő a Hecseki. A detektív.

És mondják tovább, egyszerre négyen.

Megkeresem Nógrádi Gábort, az írót. Tőle tudom meg, hogy 1983-ban megjelent regényét filmesítik éppen, melynek címe: Gyerekrablás a Kakas utcában.

Izgalmas lesz!

— Hogy kerül egy könyv a filmesek kezébe?

— Többféle módja lehet, ez esetben igen egyszerű volt az útja. Amikor megjelent a regény, elküldtem a filmgyárba, s egy ideig vártam a jó szerencsére, ami ezúttal nem is került el. Felhívtak telefonon és javasolták, csináljunk a könyvből forgatókönyvet. Ilyen egyszerűen ment. Be kell vallanom, hogy már a regény írása közben kacérkodtam a megfilmesítés gondolatával, s már eleve úgy csináltam, hogy könnyen át lehessen tenni filmre. A forgatókönyv elkészítése előtt több gyerekkel beszéltem, olyanokkal, akik olvasták a regényt — s figyelembe vettem észrevételeiket, javaslataikat.

— Izgalmas film lesz a Gyermekrablás a Palánk utcában?

— Bízom benne. Örülök, hogy Mihályfi Sándor rendezi, ő már bizonyította, hogy érti a dolgát; a Telefonpapa, a Piac és az Indul a bakterház című filmekre azt hiszem, mindenki szívesen emlékszik vissza.

Csak játszani kell?

Meg akartam kérdezni a rendezőt, hogy nehéz avagy könnyű gyerekszereplőkkel dolgozni, ám, ahogy figyeltem a forgatást, rájöttem mi is lehetne a válasz. Könnyű, hiszen a gyerek olyan keresetlenül játszik, olyan egyszerűen, őszintén adja magát a szerephez, ugyanakkor nehéz, mert a srácok túlságosan elevenek, szertelenek.

A gyerekek szemszögéből nézve, ugyanilyen kétarcú a dolog. Könnyű a filmezés, hiszen csak játszani kell, ugyanakkor nehéz, mert a játéknak rendje, követelménye és célja van. Az itt érzett örömből, izgalomból a közönségnek is kell részesülnie, mindenkinek, aki beül majd a moziba, s ha így van, akkor ez felelősség is. Arról nem is beszélve, hogy a forgatás miatt kiesett tananyagot be is kell pótolni. És ez az egészben a legnehezebb — mondták a fiúk. Ebben tökéletesen egyetértettek.

Magyar Katalin

TÖRTÉNELMI

PATAS

FILM-KLUB

Gondterhelt politikusok — történelmi döntés előtt

Az, hogy a történelem az élet tanítómestere, Hérodotosz, a történetírás atyja óta közhelyigazság. Idézet a nyolcadik osztályos tankönyvből: „A kétkulacsos politika nem maradt titokban Hitler előtt. Ezért 1944. március 19-én a fasiszta német csapatok megszállták Magyarországot." Íme, a történelmi tény. A könyv megemlíti azt is, hogy e megszállás után hazánkból százezreket hurcoltak és pusztítottak el a fasiszták Auschwitzban, Buchenwaldban és más haláltáborokban. Aki egy kicsit utánabúvárkodik, annak a szintén történelmi ténynek is a nyomára bukkanhat, hogy e százezrek között ott volt Keresztes-Fischer belügyminiszter, akinek neve korábban, mint vérszomjas kommunistaüldözőé vált hírhedtté. De erre az időre már felismerte, hogy a Német Birodalom el fogja veszíteni a háborút. Ezért a felismeréséért kellett az életével fizetnie. Az ő sorsa így kapcsolódott a történelemhez.

KERESZTÚTON

— Abban az időben vidéken éltem — emlékezik vissza Bokor Péter filmrendező. — Március tizenkilencedikén arra ébredtem, hogy valamitől folyamatosan rezeg a zsalugáter. A házból kilépve két német vadászbombázót pillantottam meg. Olyan alacsonyan köröztek fölöttünk, hogy jól kivehettem a gépek hasára erősített bombákat. Természetesen akkor még nem tudtam, hogy az a nap a megszállás napja, de ebből a látványból azonnal megértettem, hogy valami rendkívüli történt.

Az iskolai tankönyv elsorolja szűkszavúan a történelem tényeit. Azok közül is csupán a legfontosabbakat. Így lehet a legvilágosabban látni, a legkönnyebben végigjárni gondolatban azt az utat, amelyen múltjától jelenéig az emberi nem végighaladt. Ebből a látványból hiányoznak a falu fölött köröző stukák, ebből az útból hiányoznak azok a kilométerek, amelyeket a nagymama egy vagon tetején kucorogva tett meg, hogy a háborút követő éhínségben valami ennivalót szerezzen, ahogy mesélni szokta. Egy kicsit elsikkad az is, hogy ez az út csak visszanézve látszik útnak. Az embernek minden lépést úgy kellett a maga idején megtennie rajta, mintha keresztúton állna. Miért úgy történt, ahogy történt, és mi is történt valójában? E két izgalmas kérdést egyszerre teszi föl a történelem.

„SZÁZADUNK"

A válaszadás legfontosabb forrásai a dokumentumok. Régi korokból olykor csak egyetlen értékes krónika, kódex, adománylevél... Századunkból, amikor nem véletlenül esik szó egyre többet információáradatról, már nem csupán írott, nyomtatott, hanem film-, fényképemlékek is, s hangszalagok őriznek történelmivé vált szavakat. Bokor Péter a televízió Századunk című sorozatát készítve húsz éve fáradozik azon, hogy e sosem volt lehetőséget kihasználja, megelevenítse a történelemben elsikkadó részleteket. E munkában társa Hanák Gábor szerkesztő. Az időrendben haladó történelmi filmsorozat mostanra eljutott a második világháború végéig.

Bokor Péter rendező (középen) a színészekkel beszélget

— Most készül nyolc film az 1944. esztendő utolsó periódusáról. Ebben az időszakban a Kárpátok koszorúján belülre tevődnek a hadműveletek, hirtelen

NYOMOZÁS

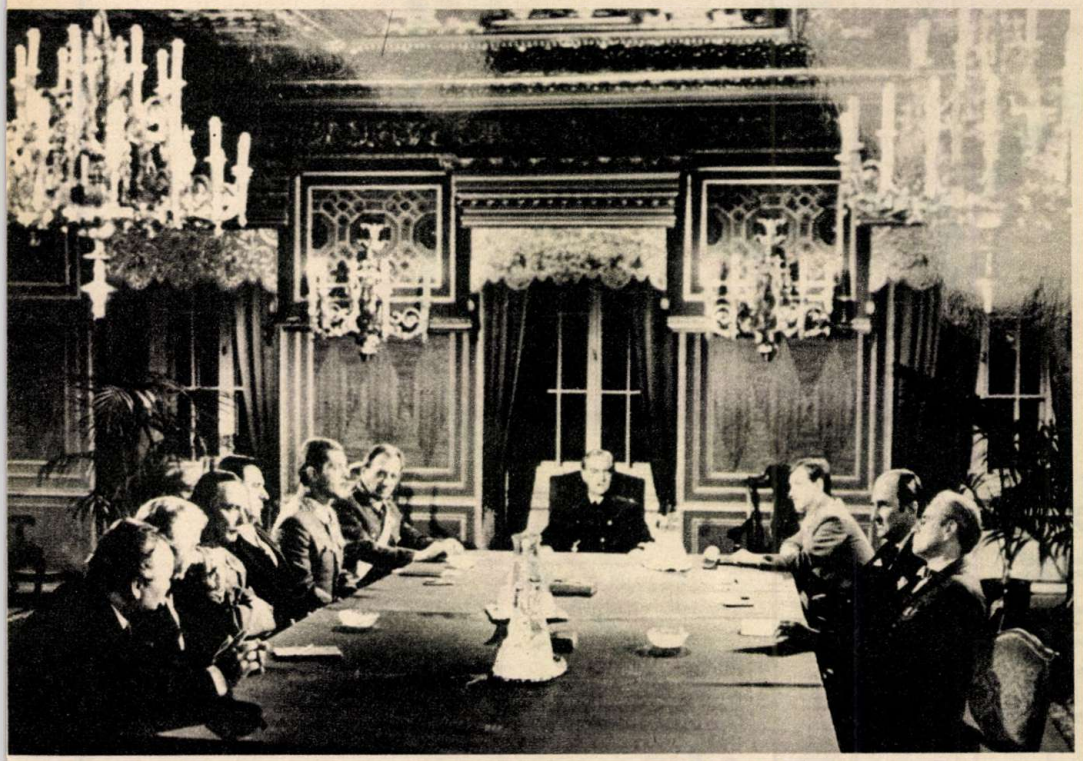

A koronatanács ülésén egy hangsúlynak is lehetett jelentősége

megsűrűsödnek az események.

— *Hogyan áll össze a sorozat egy-egy része?*

— Három alapvető forrást használunk fel: szemtanúkat szólaltatunk meg kameránk előtt, eredeti híradórészleteket veszünk át, és iratok alapján, színészek közreműködésével próbálunk lényegi mondanivalójukban hiteles módon rekonstruálni eseményeket. Azonban ügyelünk arra, hogy jól elkülöníthető legyen: ez rekonstrukció.

SZEMTANÚK

— *Hogyan találnak rá a hajdani események szemtanúira? Gondolom, nem úgy, hogy felütik a telefonkönyvet...*

— De, úgy is. Mai vagy inkább régi telefonkönyvek, címnyilvántartók, publikációk segítségével. Vagy akár úgy, hogy ha — mondjuk — találunk egy volt minisztériumi embert, az már tud valamit egy-két volt kollégájának sorsáról, ha azokat megkeressük, ők megint másokról tudnak. Azt lehet mondani, mostanra mindenkiről tudunk, aki jelentős személyiség, vagy aki jelentős esemény részese volt. Sürgető feladat elkészítenünk a dokumentumfelvételeket; ha szomorú is, tény, hogy a harmincas-negyvenes évek tanúi eltűnnek az életből. Eddig körülbelül háromszázzal készítettünk interjút, kétharmaduk meghalt azóta...

— *A Századunk egy-egy része túl hosszú ahhoz, hogy tanórán levetíthessék. Mégis, miként lehetne felhasználni az iskolai történelemoktatásban?*

— A megyei filmtárakból beszerezhető a legtöbb elkészült rész tizenhat milliméteres kópiája. Azonban azt javasoljuk, ne tömegesen, ne egy vagy több teljes osztálynak szervezzenek vetítést, hanem inkább szakköröknek, olyan kisebb csoportoknak, amelyeket valóban érdekel ez a dolog. Ilyen alkalmakra mi is szívesen elmegyünk, ha hívnak. Még az sem elképzelhetetlen, hogy félkész-háromnegyedkész állapotban mutassuk be valamelyik filmet egy érdeklődő társaságnak, és megbeszéljük velük, ki hogyan képzeli el azt végleges állapotában.

Nádasi Tibor

Fotó: Karasz Lajos

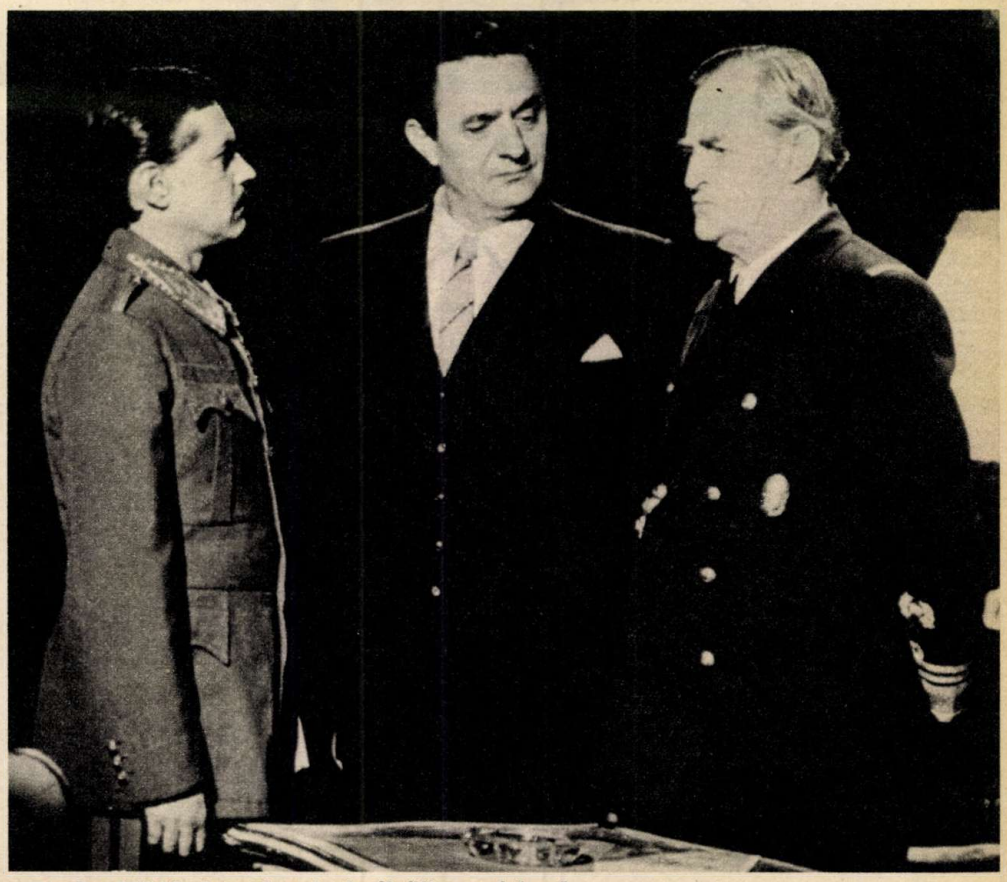

Horthy Miklós kormányzó elmélyülten mérlegel...

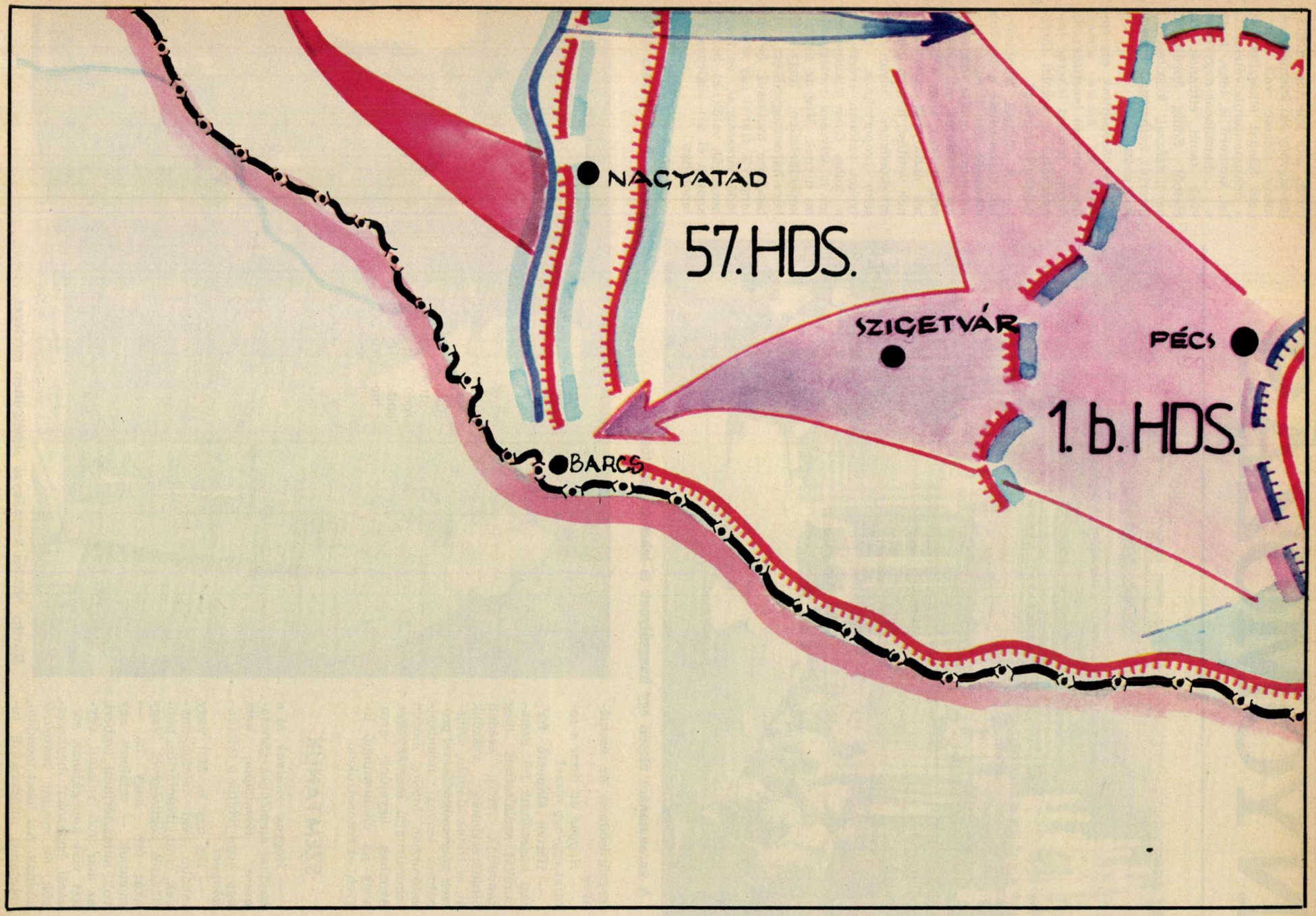

VÁGD KÖRÜL ÉS RAGASZD FEL!

FELSZABADÍTÓINK HŐSI ÚTJA (12.)

1944. október végén, november elején a német vezetés a Balkánról kivont erőit Magyarország területén fokozatosan összpontosította. A nyugat-magyarországi és a Bécs környéki (az utolsó német kézen levő) olajvidék, a Balatontól északra levő bauxitbányák, az alumíniumipar, a lőszergyárak, az olajfinomítók, a meglevő ember- és élelmiszer-tartalékok nagy jelentőségűek voltak Németország számára.

Ezért szükségessé vált a hazánk területén tevékenykedő szovjet csapatok megerősítése. A belgrádi hadművelet sikeres végrehajtása után a szovjet főparancsnokság a 3. Ukrán Front (parancsnoka Tolbuhin marsall) főerőit átcsoportosította a Duna—Tisza közének déli részére. A front azt a feladatot kapta, hogy csapatait a Duna bal partján Bajától a Dráva torkolatáig terjedő szakaszon bontakoztassa szét, keljen át a Dunán, létesítsen hídfőt, majd mérjen csapást Mohács—Székesfehérvár, illetve Pécs—Nagykanizsa irányába és ezzel nyújtson segítséget a 2. Ukrán Frontnak Budapest felszabadításához.

Az erőszakos átkelést a Dunán, a túlparti hídfő kialakítását — amelynek biztosítania kellett a front főerőinek szétbontakozását a dunántúli hadművelet megindításához — az 57. hadsereg kapta feladatul.

A német hadvezetés november elején azzal számolt, hogy a 3. Ukrán Front csapatait a szovjet hadvezetés — miután Belgrádot felszabadították — Zágráb és Klagenfurt felé irányítja, ezért kevés gondot fordított a Duna vonalának és Dél-Dunántúl védelmének kiépítésére.

Miután az 57. hadsereg felderítői sikeresen megállapították a Duna nyugati partján védelmet folytató ellenség elhelyezkedését, az előrevetett osztagok november 6-án éjjel Apatinnál sikeresen átkeltek a folyón és elfoglalták a hídfőt. Két nap múlva Batina mellett sikerült újabb hídfőt birtokba venni. Az előrevetett osztagok sikerét kihasználva az 57. hadsereg főerőinek fokozatos bevetésével november 23-ig egyesítette a két hídfőt, és megkezdte előrenyomulását Pécs irányába. November 25-én a 4. gárdahadsereg is átkelt Mohácsnál, felszabadította a várost és feladatának megfelelően folytatta támadását Szekszárd, illetve Székesfehérvár irányába. Ezzel november végére mintegy 100 kilométer széles és 60—70 kilométer mély hadműveleti hídfőt alakítottak ki, amivel széles rést vágtak az ellenség védelmében. A fasiszta vezetés későn ismerte fel a Dunán végrehajtott átkelések veszélyét, ezért az olasz és a jugoszláv harctérről kénytelen volt újabb erőket magyar területre átirányítani. A német hadvezetés kapkodó intézkedései azonban már nem állíthatták meg a 3. Ukrán Front előretörését. Az 57. hadsereg észak—északnyugati irányban, a 4. gárdahadsereg észak felé támadott. A magyar alakulatok védelmét Kölesd és a Duna között már december 1-én áttörte a 4. gárdahadsereg, míg az 57. hadsereg katonái másnap Dombóvárt és Kaposvárt tisztították meg az ellenségtől. Különösen súlyos harcok folytak Szigetvár felszabadításáért, a városban ellenálló fasiszta csapatok erejét csak december 5-én törték meg.

A német hadvezetés arra készült, hogy Székesfehérvártól délre összevont páncélos hadosztályokkal megállítja, majd visszaveti a szovjet csapatok előrenyomulását. A 3. Ukrán Front erői azonban nem hagytak időt a terv megvalósítására, és megküzdve a kedvezőtlen időjárással, kemény harcokban december 9-én elérték a Margit-vonalat. A Margit-vonal: a Bükk—Mátra—Budapest keleti hídfővel, a Vértes—Balaton és attól délre a Dráváig húzódó védelmi rendszer. Kiépítését 1944 őszén kezdték meg. Befejezni nem sikerült, előre kiásott lövészárkokból, fedezékekből, faföld erődítményekből, aknamezőkből állt. Ekkor az elért terepszakaszon a 3. Ukrán Front katonái a védelemre való berendezkedésre kaptak parancsot, mivel a Margit-vonal áttörése újabb előkészületet igényelt. Így a 4. gárdahadsereg a Velencei-tó és a Balaton déli partján, valamint Nagybajom, Barcs és a Dráva mentén foglalt el állást, az 57. hadsereg pedig a Dráva mentén ment át védelembe. Ez utóbbi seregtest eredményes harci tevékenységét hatékonyan segítette a Jugoszláv Népfelszabadító Hadsereg 12. hadteste.

Dr. Füzi Imre—
Dr. M. Szabó Miklós

Tolbuhin marsall, a 3. Ukrán Front parancsnoka

Súlyos harcok folytak Szigetvár felszabadításáért

A szovjet csapatok kemény harcokban december 9-én elérték a Margit-vonalat

TOLEDO KINGSEI

Ez a gyönyörű spanyol városka – amely Madrid előtt az ország fővárosa volt 1561-ig – olyan, mintha egy jókedvű óriás a tenyerére vette volna, de vigyázva nézegeti, nehogy összeroppantsa leheletfinom szerkezetét... Toledo sziklákra épült, s a kanyargó Tajo folyó három oldalról veszi körül, dajkálja, védi.

A város legnagyobb kincse, hogy 1577-től kezdve 27 éven át – haláláig – itt élt és dolgozott El Greco, a festő, s számtalan csodálatos alkotással gazdagította az őt befogadó várost. Toledo és Greco neve így forrt össze a művészettörténetben és emlékezetünkben.

Most azonban másfajta „kincsekről" szeretnék beszélni: a város három specialitásáról, amelyek messze földön híresek... Az első a toledói – vagy ahogyan régen hívták: a damaszkuszi – penge. Tőrök, kardok, mindenféle szúró-vágó eszközök egész arzenálját látni városszerte, hol tekintélyt parancsoló nagyságban és éles éllel, hol pedig miniatürizáltan, turista-csecsebecsének. Én, mint a leszerelés híve, békés célokra használom: papírvágókésként díszlik egy példánya az íróasztalomon.

A másik toledói különlegesség igazi női holmi. Ezt a városka manufaktúráiban készítik, aprólékos műgonddal, szemet fárasztó figyeléssel... s nem utolsósorban 24 karátos aranyfüsttel díszítve! A híres toledói ötvös-ékszerek fekete-sötétkék-barna-bordó alappal készülnek, s csak úgy ragyog rajtuk az aranyminta. Mint az én karkötőm is, amit legszívesebben le sem tennék a csuklómról, hogy mindig Toledóra emlékeztessen.

A harmadik toledói érdekesség igazán finom falat! Azt mondják, még hajdanán az arabok hagyták itt a marcipánkészítés receptjét, s ma is eszerint gyúrják, keverik, „sütik". Sajnos, a toledói marcipánról nem tudok sem képet mutatni, sem többet mesélni... Szégyellem, de bevallom: még cikkírás előtt megettem! Finom volt.

(Somos)

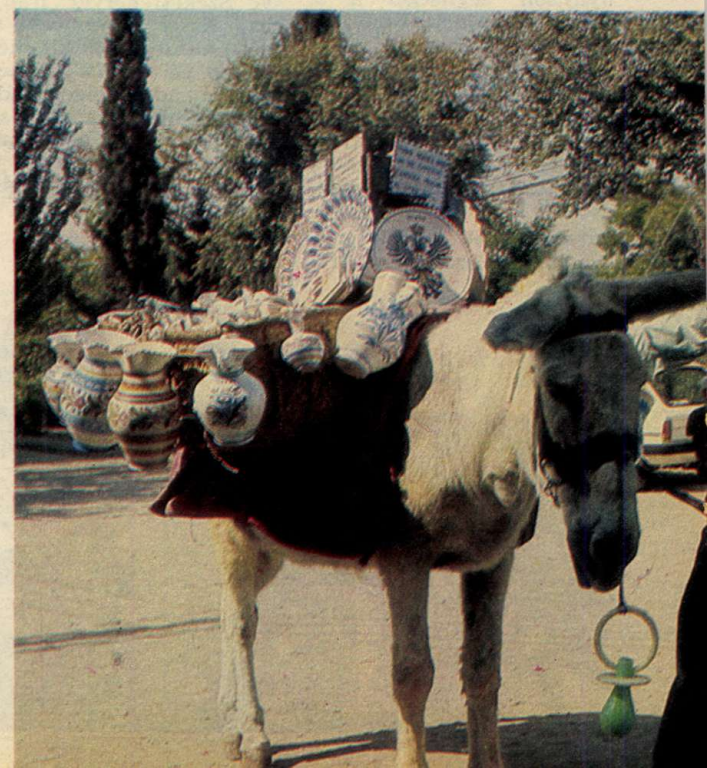

Az aranyfüstöt vékony tűvel bökdösi a mester a kiégetés előtt álló anyagba, s így formálódnak a leheletfinom rajzolatú, mindig más-más minták a készülő ötvös-ékszerbe

Íme, néhány darab abból a számlálhatatlan toledói karkötőből, amely ebből a manufaktúrából került ki, hogy valaki csuklóján bejárja és meghódítsa a világot

A híres-nevezetes toledói penge vagy damaszkuszi acél – egyre megy, hogy minek nevezzük – a város jelképe, s egyben a legkelendőbb szuvenír

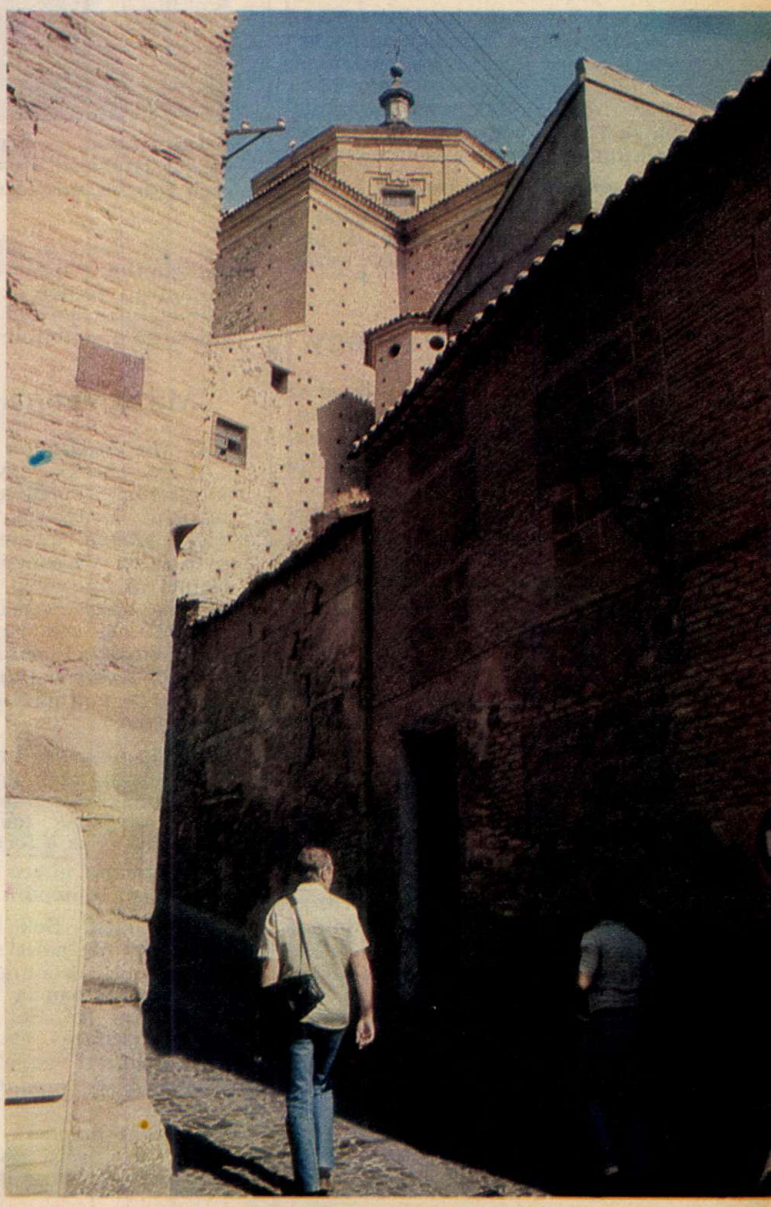

Árnyékba viszi öreg csacsiját a gondos gazda. Hiába, ezen a tájon nagyon éget a nap, vigyázni kell az „üzlettársra"! S a cumi minek? Turista-mulattatónak...

Toledo szűk, macskaköves utcáin el sem férnek az autók, hegynek fel, völgybe le baktat az, aki meg akarja találni El Greco, a festő múzeummá átalakított házát...

KEDVES ISMERŐS

DÖME, AZ ÜGYELETES ZSENI

— Á, a Pajtástól... örvendek. Beszélgetés a fociról, a régi iskolai élményekről... Részemről a szerencse... Fotó is lesz... méghozzá színes... és én leszek a kedves ismerős?! Hű, de örülök, legalább megint jól kibeszélgethetem magam...

Ilyen vidám hangulatban fogadott a kispesti pályán Détári Lajos (a „Döme"), a Honvéd és a magyar válogatott kitűnő labdarúgója.

A diskurzust meglehetősen szemtelen kérdéssel kezdtem.

— *Az utóbbi időben nagyon jó a sajtód, alig van újság, amelyik ne foglalkozott volna veled. Nem nyomaszt a népszerűség?*

— Nem tagadom, hízik a májam, ha látom magam a lapokban, ha beszélnek rólam, jó érzés a népszerűség. De tudom, ha néhányszor gyengébben játszom, máris elfelejtenek az újságírók. Most én vagyok soron, engem kiáltottak ki ügyeletes zseninek.

— *Zseninek tartod magad?*

— Én csak egy vagyok a sok ügyes focista közül. Jó csapatban, kitűnő játékosok között játszom, nem csoda, ha ragadt rám valami.

Kicsi a rakás... Így ünnepelték az osztrákok elleni második gólt a magyar csapat játékosai. Détári boldogan emeli magasba a karját. Öröme érthető, hiszen győztes mérkőzésen mutatkozott be a válogatottban

A verhetetlen tizenegy

— *Úgy tűnik, befutottál, elérted az egyik legjobban áhított focista célt: válogatott lettél. De kíváncsiak vagyunk az eddig megtett útra, főleg az általános iskolai évekre.*

— Hát arról aztán órákig tudnék mesélni. Az Oláh Sándor utcai iskolában a Honvéd beindított egy kísérleti fociosztályt. Sok mütyür gyerek, mind valóságos labdazsonglőr. Négy év alatt jó kis csapatot alakított ki Longa Feri bácsi, az akkori edzőnk. Így nézet ki egy napunk: reggel edzés, utána tanítási órák, ebéd, tanulás, edzés a Honvédban, este újra tanulás. Ehhez jött még az iskolai bajnokság, amit halálosan komolyan vettünk. Mindenki a „honvédosokat" akarta megverni, mi viszont igyekeztünk megvédeni, megőrizni tekintélyünket. Gyakran előfordult, hogy egy iskolai rangadó után rohantunk az egyesületi edzésre, ahol fáradtan is jó hangulatban tréningeztünk, mert lelkesített a korábbi győzelem. Az osztályok közötti mérkőzéseken verhetetlenek voltunk. Sőt, az úttörő-olimpia budapesti döntőjében is minden ellenfelünket megvertük, de a Győrben rendezett országos döntőn voltak nálunk jobb csapatok. Negyedik helyezésünknek így is nagyon örültek az iskolában.

— *Már akkor is a jobb focisták közé tartoztál?*

— Jól ment a játék, talán ezért választottak meg sportfelelősnek. Komolyan vettem ezt a megbizatást. Szünetekben jártam az osztályokat, szerveztem, agitáltam.

Ma is vannak grundok

— *Mit csináltatok szabad időben?*

— Fociztunk vagy valami mást játszottunk. Főleg a szabadtéri játékokat kedveltük. Télen vagy rossz időben megfelelt a tornaterem is. A Városligetben és a pestlőrinci állami telep grundján emlékezetes nagy csatákat vívtunk. Ha elfáradtunk, célbarúgással és dekázóversenyekkel lazítottunk.

— *Ti sokat tanultatok a grundokon. De hol tanuljanak a mai gyerekek?*

— Ma legalább annyi grund van, mint régen, csak éppen dühöngőknek hívják. Szerintem nem a grundok hiányoznak, hanem a gyerekek lettek hűtlenek a fociho z.

— *Térjünk vissza ismét a jelenbe. Mit jelent számodra a labdarúgás?*

— Mindent. Sok időt és energiát áldoztam rá, amit természetesen a legnagyobb örömmel tettem. Már gyerekkoromban a válogatottságról álmodtam. Az élet szép ajándéka, hogy huszonegy évesen már ötszörös válogatott vagyok.

— *Milyen labdarúgónak tartod magad?*

— Nem mondom, huncut kérdés. Egy biztos: óriási tüdőm van, még két meccsre való szusz is van benne. Szívem is rendben, szeretek hajtani. Fejjátékom elfogadható, mindkét lábbal egyformán rúgok. Valamicskét értek a játék szervezéséhez is. Csak az a fránya védekezés ne volna! Ezen a téren még igen sok a javítanivalóm.

— *Van valami hobbid?*

— A futball sok időt elrabol, de szívesen olvasok, zenét hallgatok. Néha leugrom a tekepályára is.

Szeressétek a focit!

— *Tudod, hogy nagyon sok gyerek téged tart példaképének? Milyen jó tanácsot tudsz adni nekik?*

— Már azt hittem, megúszom ezt a kérdést. Nem hangzik nagyképűen az én számból, hogy ezt, meg azt, csináljátok? Hogy szorgalmasak legyetek, szeressétek a focit...? Nem...?! Hát akkor íme a Nagy Üzenet: ha nagy célokat tűztök magatok elé, ne álljatok meg félúton. Erős akarattal győzzétek le a lustaságot, ne engedjétek meg magatoknak egy pillanatra sem az unatkozás luxusát! És ha minden akadályon túljutottatok, átélhetitek azt a felejthetetlen élményt, amely nekem már megadatott: álltam a Népstadion reflektorfényében, feszült rajtam a címeres mez és a Himnusz szárnyaló hangjai a magasba emeltek. Ha másért nem, ezért a pillanatért már érdemes volt minden erőfeszítés.

Kép és szöveg:
Lovas Albert

DÉTÁRI LAJOS

PAJTÁS

CSAK BUDAPESTI FIÚK ÉS LÁNYOK!

JELENTKEZZETEK VASKERESKEDŐ TANULÓNAK!

A tanulmányi ösztöndíjon felül
havi 500 Ft társadalmi ösztöndíjat is fizetünk.
A tanulók részére napi 4 Ft térítés ellenében ebédet;
valamint ingyen munkaköpenyt, tankönyveket és füzeteket;
évente egy alkalommal díjmentes üdültetést,
tanulmányi kirándulást biztosítunk.
Az utolsó évben a tanulók szakmunkásbért kapnak.

JELENTKEZÉS:

VASÉRT Vállalat személyzeti és oktatási osztály,
Bp. VIII., Üllői út 32. Telefon: 138-882.

JÖJJETEK VELUNK TI IS!

VASÉRT

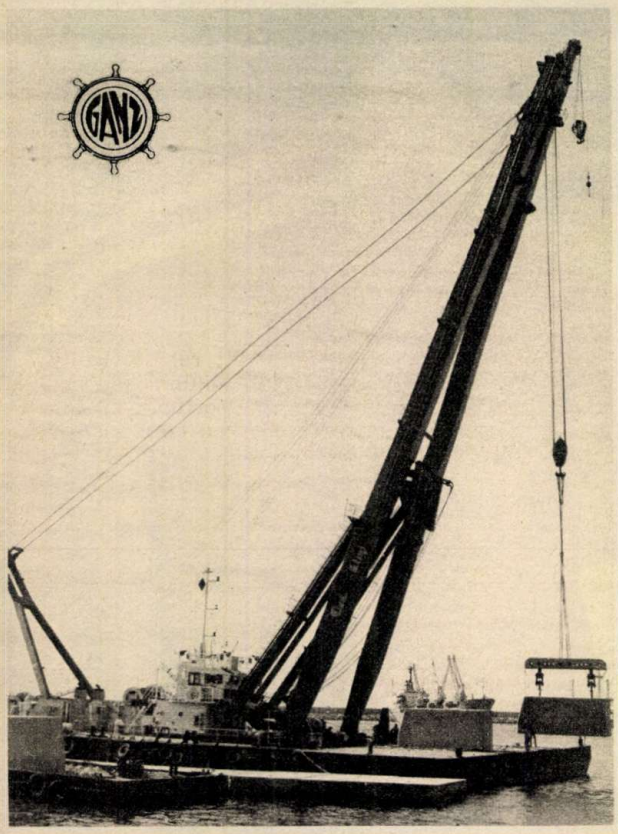

PÁLYAVÁLASZTÁS ELŐTT ÁLLÓK, FIGYELEM!

Az ország egyik legjelentősebb nagyvállalata, a Magyar Hajó- és Darugyár várja az általános iskolát végzett tanulókat az alábbi szakmákra történő beiskolázási lehetőséggel:

— szerkezetlakatos, csőszerelő, gépszerelő, ácsállványozó, hegesztő, gépiforgácsoló (esztergályos), villanyszerelő, öntő.

A gondtalan tanuláshoz biztosítunk:

— kollégiumi elhelyezést;
— korszerűen felszerelt tanműhelyt;
— a tanulmányi ösztöndíjon felül szakmától függően 700—1000 Ft társadalmi ösztöndíjat;
— napi 3 Ft térítésért ebédet;
— nyereségrészesedést;
— üdülést balatoni üdülőinkben;
— sportolási lehetőséget vállalatunk nyolc sportszakosztályában.

Minden héten szabad szombat.

Szakmunkásvizsga után: továbbtanulási lehetőség; munkába álláskor 4000—5000 Ft juttatás; modern munkásszálloda; jó kereseti lehetőség.

Érdeklődni és jelentkezni az alábbi címeken lehet:

MHD központi oktatási osztály, Budapest, Váci út 202. — 1904 Telefon: 296-203;

MHD Tiszafüredi Gyáregység, Tiszafüred. Telefon: 53;

MHD Balatonfüredi Gyáregység, Balatonfüred. Telefon: 06-80-40-100;

MHD Váci Gyáregység, Vác, Derecske dűlő. Telefon: 06-27-11-411.

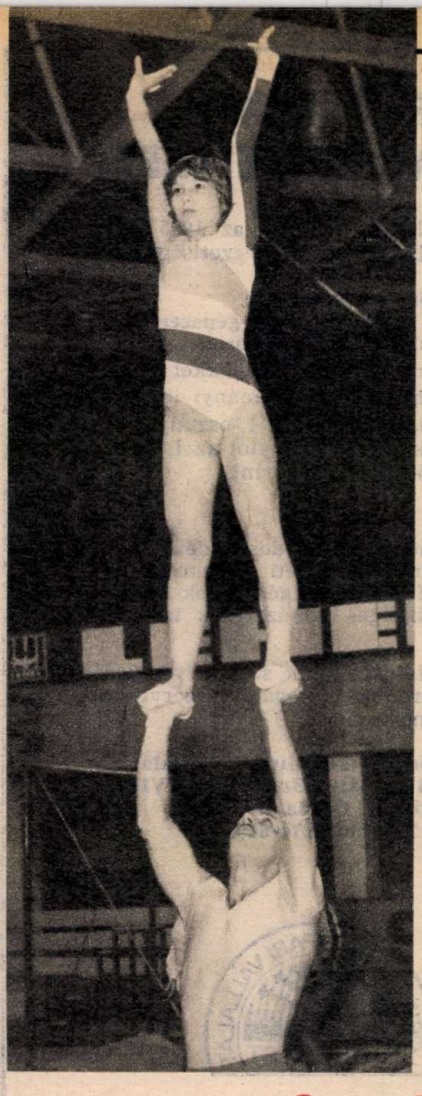

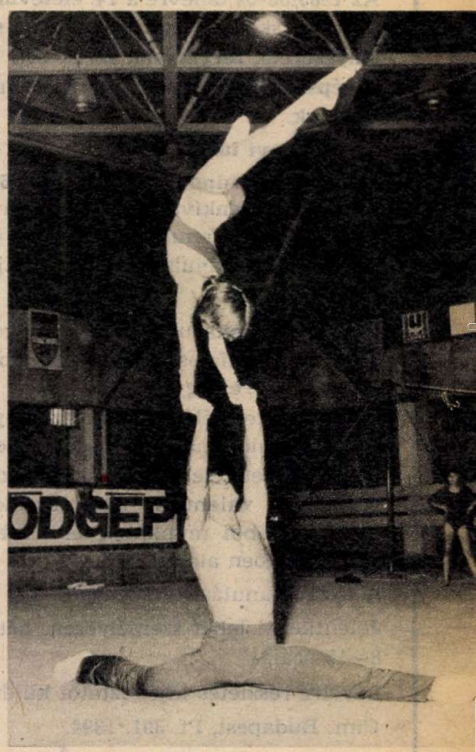

Kitűnő „mutatványos"

Kicsi lány, nagy szemekkel. Hangjában nincs megilletődés. Nézésében nincs bizonytalankodás. Besenyei Kinga tizenkét évesen a felnőtt válogatott keret tagja. Egy újjászületető sportág legfiatalabb tehetsége.

— Szerinted mit illik tudni Besenyei Kingáról?

— Hetedikes vagyok, a Mester utcai József Attila Általános Iskolába járok. A bizonyítványom kitűnő. Akrobatikus tornászként a Budapesti Építőkben sportolok.

— Ennyi az egész?

— Mit mondjak még?

— Például: hogyan kezdtél tornászni?

— Hatéves voltam, amikor apuék először elvittek edzésre.

— Szüleid sportoltak?

— Á! Anyu jogász, apu közgazdász, ők inkább tanultak, most meg dolgoznak. De talán ezért tartották fontosnak, hogy én rendszeresen tegyek valami hasznosat.

— Ez szerinted is fontos?

— Persze, egyébként nem járnék edzésekre.

— Megtehetnéd, hogy abbahagyod?

— Gondolom, igen. Végül is senki nem kényszerít. Anyuék odafigyelnek arra, amit csinálok, apu minden edzés végén megvár. De azt hiszem, másképp is dönthetnék. Csakhogy én jól érzem magam a sportban is.

— Mennyit edzel?

— Naponta két órát, és hét végén vannak a versenyek.

— És a tanulás?

— Az a másik két óra. Gyorsan tanulok, szeretek is túl lenni a feladatokon.

— Milyen embernek tartod magad?

— Nem is tudom... Ezen még nem gondolkodtam. Ami nem jó, hogy félős vagyok. Én a versenyek előtt úgy izgulok! Aztán meg: nem vagyok elég szorgalmas. Az igazság az, hacsak tehetem, leülök. Egyébként tanuló típus vagyok. A suliban is, az edzéseken is. Igaz, ez családi vonás: amióta az eszemet tudom, úgy emlékszem apura, meg anyura, hogy ők mindig a könyv fölött ülnek.

— Egy „tanuló típust" szeretnek az osztálytársai?

— Azt hiszem, nem. Merthogy én meg a barátnőm — a másik kitűnő az osztályban — nem vagyunk benne a „balhékban". Meg hogy velünk kivételeznek. Az igaz, hogy sokszor szinte meg se szólalok, már ötöst kapok. Ráadásul én egyszerűen ilyen vagyok: nem szeretem a félbehagyott dolgokat. Rosszul érzem magam, ha nem végeztem el a tőlem telhető legjobban a feladatot az iskolában vagy a gyakorlatot az edzésen.

— S mi számodra a kikapcsolódás?

— Az olvasás. Szeretem a könyveket. Meg a zene. Mindig szól valami muzsika a fülem mellett. Kedvencem az R-GO meg a Dolly Roll.

— A sportágad nem cirkuszi mutatvány?

— Hasonlít rá, de nem az! Igaz, kerülnek ki tőlünk is „cirkuszosok", de a mi sportunk komoly dolog. Egyébként van közé a szertornához. De annyival több, hogy itt nem a szer a partner, hanem egy élő ember.

— Melyik a jobb?

— A miénk. A másik ember mellé másként állok oda. Bajkai Gábor a párom, ő már húszéves. Amikor föllépek a tenyerébe, azonnal megérzem: nyugodt-e vagy ideges. Jó formában van-e vagy bizonytalan? De ő is tudja azonnal, hogy én aznap mire vagyok képes.

— Meddig lehet együtt csinálni a sportot és a tanulást?

— Nem tudom. Nekem egyelőre megy.

— S mi lesz, ha dönteni kell?

— Azt hiszem, a tanulás győz. Orvos szeretnék lenni, gyerekorvos.

(Major)

Fotó: Wagner Margit

FIGYELEM!

Az 1985/86-os tanévre a 14. életévüket betöltött és általános iskolát végzett **lányokat szövő; fiúkat villanyszerelő, forgácsoló, szerkezeti lakatos, textilipari gépszerelő** szakmára beiskolázunk szakmunkástanulónak.

Tanulmányi idő: 3 év.

Juttatások: minden szakmában 500 Ft társadalmi ösztöndíj. Ezenkívül a tanulmányi eredménytől függően 20—40% tanulmányi pótlék, valamint 410—620 Ft-ig terjedő tanulmányi ösztöndíj, plusz 130 Ft jövedelempótlék.

Ingyenes munkaruha. Elhelyezés kollégiumban. Ebédet 3 Ft-ért biztosítunk az iskolában és üzemi gyakorlat idejére a gyárban.

A vállalat termékeiből kedvezményes vásárlás évente egy alkalommal. A kereseti lehetőség a szakmunkásvizsga letétele után szövő munkakörben 5% szakmunkás-, valamint műszakpótlékkal 4000—5800 Ft/hó, a többi munkakörben bérbesorolási kategóriától függően alakul.

A továbbtanulást támogatjuk.

Jelentkezni lehet személyesen, hétfőtől—csütörtökig 8—15 óráig.

Levélre részletes tájékoztatót küldünk.

Cím: Budapest, Pf. 391. 1394.

FIATALOK! VÁRUNK BENNETEKET!

A Lőrinci Textilipari Vállalat az 1985/86-os tanévre felvesz általános iskolai végzettséggel rendelkező
lányokat: nemszőtt kelmegyártó;
fiúkat: textil- és ruházati ipari gépszerelő
szakmunkástanulónak 16 éves korig.

A vállalat modern, korszerű gépekkel termel.

Felvételi vizsga nincs! A tanulmányi idő 3 év.

Ösztöndíj: 650 Ft, valamint az I. osztályban 350 Ft tanulmányi pótlék, a II. osztálytól az I. félév eredménye alapján 250, 300, 350 forint.

JUTTATÁSOK:

— kollégiumi elhelyezés minden vidéki tanulónak, teljes ellátással, munkaszüneti napokon is;
— az iskola előírásainak, igényeinek megfelelően biztosítjuk a szükséges ruházati és tanfelszereléseket.

Részletes tájékoztatást adunk szóban vagy írásban. Érdeklődők részére üzemlátogatást szervezünk, iskolák részére csoportosan is.

Cím: Lőrinci Textilipari Vállalat személyzeti osztály, Budapest, XVIII., Reviczky Gyula u. 9/11. Telefon: 274-619.

A PEST MEGYEI ÁLLAMI ÉPÍTŐIPARI VÁLLALAT PÁLYAVÁLASZTÁSI TÁJÉKOZTATÓJA

Kedves Szülők! Vállalatunkhoz 1985. szeptember 21-től az alábbi szakmákra iskolázunk be általános iskolát végzett fiúkat szakmunkástanulónak:

MAGASÉPÍTŐIPARI ÁCS-ÁLLVÁNYOZÓ, VASBETONKÉSZÍTŐ, VAS- ÉS FÉMSZERKEZETI LAKATOS, VÍZSZIGETELŐ, ÉPÍTŐGÉPSZERELŐ, ÉPÜLETASZTALOS, MŰKŐKÉSZÍTŐ, KŐMŰVES, ÉPÜLETVILLAMOSSÁGI SZERELŐ, BÁDOGOS, ÉPÜLETBURKOLÓ, SZOBAFESTŐ-MÁZOLÓ-TAPÉTÁZÓ, PADLÓBURKOLÓ (MŰANYAGBURKOLÓ), KÖZPONTI FŰTÉS- ÉS CSŐHÁLÓZAT-SZERELŐ, VÍZVEZETÉK- ÉS KÉSZÜLÉKSZERELŐ, AUTÓSZERELŐ.

Vidékiek számára (az autószerelő és a szobafestő-mázoló-tapétázó szakmák kivételével) kollégiumot és teljes ellátást biztosítunk. Ösztöndíj: évfolyamtól és tanulmányi eredménytől függően 100—650 Ft. A III. évfolyam idején teljesítménybérezési lehetőséget biztosítunk.

A kiemelt szakmák esetében (pl. kőműves, magasépítőipari ács-állványozó, vasbetonkészítő, vízszigetelő) 200 Ft ösztöndíj-kiegészítést fizet a vállalat, továbbá társadalmi ösztöndíj juttatására is van lehetőség.

A társadalmi ösztöndíj összege 300—1000 Ft-ig terjed, tanulmányi pótlék címén a 3, 4, és 5-ös tanulók 30%, 40%, 50%-ot kapnak havonta az alapösztöndíjon felül.

Kérjük, hogy gyermekeik és iskolatársaik nevét, lakcímét és a választott szakmát vállalatunkhoz írásban, vagy személyesen juttassák el. Személyes jelentkezés esetén a „Szakoktatást" szíveskedjenek felkeresni: Budapest XXI., Rákóczi F. u. 195. Megközelíthető a Boráros térről gyorsvasúttal, majd a 38-as autóbusszal a 3. megálló.

Levélcímünk: Pest megyei Állami Építőipari Vállalat, Budapest XX., Csepel, Kiss János altb. u. 19—21. 1211